

UCHWAŁA NR XXX/277/05
RADY MIASTA RAWA MAZOWIECKA
z dnia 28 czerwca 2005 roku

w sprawie przyjęcia Programu rewitalizacji obszarów miejskich w Rawie Mazowieckiej

Na podstawie art.18 ust.1 i ust. 2 pkt. 6 art. 7 ust. 1 pkt. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001 roku Nr 142, poz.1591, z 2002 roku Nr 23, poz.220, Nr 62 poz.558 i Nr 113 poz. 984, Nr 153, poz. 1271, Nr 214, poz. 1806, z 2003 roku Nr 80, poz. 717, Nr 162, poz. 1568, z 2004 roku Nr 102, poz. 1055, Nr 116, poz. 1203) w związku z uchwałą Nr 105 Rady Ministrów z dnia 28 grudnia 2000 roku w sprawie przyjęcia Narodowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2001-2005 (M.P. Nr 43 poz. 851) **Rada Miasta Rawa Mazowiecka uchwala, co następuje:**

- § 1. Przyjmuje się „Lokalny Program rewitalizacji obszarów miejskich w Rawie Mazowieckiej” stanowiących załącznik do niniejszej uchwały.
- § 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta.
- § 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCY
RADY MIASTA RAWA MAZOWIECKA

Wojciech Skoczak

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI OBSZARÓW MIEJSKICH W RAWIE MAZOWIECKIEJ

RAWA MAZOWIECKA 2005

Zespół redagujący „ Lokalny Program Rewitalizacji ”

1. Teresa Pietrzak (Pełnomocnik Burmistrza Miasta ds. Rewitalizacji)
2. Andrzej Pawełkiewicz (Kierownik ds. Inwestycji Rozwoju Gospodarczego i Promocji Rawskiego TBS Sp. z o.o.)
3. Teresa Serwik (Specjalista ds. Zamówień Publicznych i Inwestycji w Rawskim TBS Sp. z o.o.)
4. Grażyna Grzechnik (Specjalista ds. Promocji, Rozwoju Gospodarczego i Inwestycji w Rawskim TBS Sp. z o.o.)

Zespół ds. Rewitalizacji

1. Paweł Piątkiewicz Naczelnik Wydziału Rozwoju Gospodarczego, Promocji i Integracji Europejskiej
2. Artur Piotrowski Naczelnik Wydziału Gospodarki Komunalnej Urzędu Miasta
3. Jolanta Kosińska Naczelnik Wydziału Oświaty Kultury i Sportu
4. Grzegorz Klimaczak Dyrektor Miejskiego Domu Kultury
5. Tadeusz Kotusiński Dyrektor Ośrodka Sportu i Rekreacji
6. Czesław Kierebński Dyrektor Zakładu Gospodarki Komunalnej w Rawie Maz.

Komisja ds. opiniowania programu

1. Mieczysław Tkaczyk Naczelnik Wydziału Gospodarki Terenami
2. Jolanta Makowska Sekretarz Miasta
3. Jolanta Witczak Skarbnik Miasta

PROGRAM REWITALIZACJI OBSZARÓW MIEJSKICH W RAWIE MAZOWIECKIEJ

Zespół redagujący „Lokalny Program Rewitalizacji”	str.2
Zespół ds. Rewitalizacji	str.2
Komisja ds. opiniowania programu	str.2

SPIS TREŚCI:	str.3
---------------------	-------

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI OBSZARÓW MIEJSKICH W RAWIE MAZOWIECKIEJ	str.6
---	-------

I. CHARAKTERYSTYKA OBECNEJ SYTUACJI NA TERENIE GMINY	str. 7
1. Zagospodarowanie przestrzenne	str.8
1.1. Ochrona dóbr kultury	str.9
1.2. Uwarunkowania ochrony środowiska	str.11
1.3. Własność gruntów i budynków	str.14
1.4. Infrastruktura techniczna	str.15
1.5. Identyfikacja problemów	str.17
2. Gospodarka	str.17
2.1. Struktura podstawowych branż gospodarki	str.17
2.2. Zatrudnienie	str.18
2.3. Podmioty gospodarcze	str.18
2.4. Główni pracodawcy	str.19
2.5. Identyfikacja problemów	str.19
2.6. Turystyka	str.20
2.7. Sport i rekreacja	str.21
2.8. Czynniki ograniczające możliwości wzrostu ruchu turystycznego i rozwój zagospodarowania turystyczno-rekreacyjnego w mieście	str.22
3. Sfera społeczna	str.23
3.1. Demografia	str.23
3.2. Bezpieczeństwo	str.25
3.3. Dochody ludności	str.25
3.4. Mieszkalnictwo	str.26
3.5. Oświata i wychowanie	str.28
3.6. Kultura	str.29
3.7. Ochrona zdrowia	str.30
3.8. Struktura organizacji pozarządowych	str.30
3.9. Identyfikacja problemów	str.33
4. Tabełaryczne zestawienie podstawowych danych statystycznych w sferze społeczno – gospodarczej Rawy Mazowieckiej	str.34
5. Analiza SWOT	str.35

II. NAWIĄZANIE DO STRATEGICZNYCH DOKUMENTÓW DOTYCZĄCYCH ROZWOJU PRZESTRZENNO – SPOŁECZNO – GOSPODARCZEGO TERENU, KTÓRY MA ZOSTAĆ PODDANY REWITALIZACJI _____ **str.37**

1. Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego oraz program operacyjny _____ str.37
2. Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Miasta Rawa Mazowiecka _____ str.39
3. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego _____ str.45
4. Polityki branżowe _____ str.46
5. Miejskowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego _____ str.50

III. ZAŁOŻENIA PROGRAMU REWITALIZACJI _____ **str.51**

1. Dotychczasowe działania i osiągnięcia w zakresie renowacji i rewitalizacji na terenie Rawy Mazowieckiej _____ str.51
2. Podokresy programowania 2005-2007 i lata następne _____ str.52
3. Kryteria wyboru obszarów _____ str.53
4. Zasady wyboru obszarów _____ str.53
5. Zasięg terytorialny rewitalizowanych obszarów _____ str.54
6. Uzasadnienie wyboru obszarów _____ str.55
7. Oczekiwane efekty i wskaźniki osiągnięć na obszarze objętym „Lokalnym Programem Rewitalizacji” _____ str.61
 - 7.1. Oczekiwane efekty _____ str.61
 - 7.2. Oczekiwane wskaźniki _____ str.62

IV. PLAN DZIAŁAŃ PRZESTRZENNYCH, TECHNICZNO-MATERIALNYCH, GOSPODARCZYCH I SPOŁECZNYCH W LATACH 2005-2007 I W LATACH NASTĘPNYCH NA OBSZARZE REWITALIZOWANYM _____ **str.63**

1. Plany działań przestrzennych, techniczno – materialnych i społecznych dla przyjętych obszarów rewitalizacji _____ str.63
2. Działania gospodarcze _____ str.65
 - 2.1. Wspieranie finansowe przedsiębiorców _____ str.65
 - 2.2. Fundusz Poręczeń Kredytowych _____ str.66
 - 2.3. Działania władz miasta dla dynamicznego rozwoju gospodarczego _____ str.66
 - 2.4. Punkt Konsultacyjny dla tworzących się firm tzw. „okienko przedsiębiorczości” _____ str.67
 - 2.5. Ulgi i zwolnienia _____ str.67

V. PLAN FINANSOWY REALIZACJI REWITALIZACJI NA LATA 2005-2007 I NA LATA NASTĘPNE	str.68
VI. SYSTEM WDRAŻANIA – WYBÓR PRAWNEJ FORMY ZARZĄDZAJĄCEGO PROGRAMEM	str.71
VII. SPOSOBY MONITOROWANIA, OCENY I KOMUNIKACJI SPOŁECZNEJ	str.72
1. Monitoring i ocena programu rewitalizacji	str.72
2. Monitoring projektów	str.72
3. Komunikacja Społeczna	str.72

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI OBSZARÓW MIEJSKICH W RAWIE MAZOWIECKIEJ

Rewitalizacja, rozumiana jako proces przemian przestrzennych, społecznych i ekonomicznych w zdegradowanych częściach miast, przyczyniający się do poprawy jakości życia mieszkańców, przywrócenia ładu przestrzennego, do ożywienia gospodarczego i odbudowy więzi społecznych, jest ważnym wyzwaniem współczesności. Programy odnowy zabudowy, przeciwdziałania marginalizacji wybranych obszarów i grup społecznych mają określoną pozycję w działaniach samorządów lokalnych. Programy rewitalizacji są traktowane także jako jedna z dróg rozwiązania problemu niskiego standardu mieszkaniowego w istniejących zasobach mieszkaniowych. Takie podejście jest zasadne, o ile nie wiążą się z nim oczekiwania, że poprzez programy rewitalizacji zlikwidowana zostanie w całości potężna luka remontowa w polskim mieszkalnictwie oraz o ile nie są pomniejszane społeczne i ekonomiczne cele rewitalizacji. Programy te stwarzają wówczas realne perspektywy rozładowania kryzysu danego obszaru i danej społeczności lokalnej. Problematyka rewitalizacji obejmuje też humanizację osiedli budowanych z wielkiej płyty. Do istotnych, pozytywnych wyznaczników koncepcji rozwiązywania sytuacji kryzysowych poprzez rewitalizację należą: zachowanie walorów historycznych danego obszaru, podkreślenie jego unikalności i kolorytu lokalnego, działanie w zgodzie z potrzebami i wartościami danej społeczności, przy jej aktywnym udziale w przygotowaniu i realizacji programów rewitalizacji. Wsparcie i dynamizacja programów rewitalizacji ma podłoże w dokumentach rządowych określających strategię rozwoju i politykę zagospodarowania przestrzennego. Jednym z celów Narodowej Strategii Rozwoju Regionalnego jest "tworzenie warunków wzrostu konkurencyjności regionów oraz przeciwdziałanie marginalizacji niektórych obszarów w taki sposób, aby sprzyjać długofalowemu rozwojowi gospodarczemu kraju, jego spójności ekonomicznej, społecznej i terytorialnej oraz integracji z Unią Europejską". Jednym z priorytetów polityki rozwoju regionalnego do 2007 r. jest wsparcie obszarów wymagających aktywizacji i zagrożonych marginalizacją. Do tematyki rewitalizacji odnoszą się również strategie rozwoju województw i programy Unii Europejskiej. Na szczególną uwagę zasługują kompleksowość i interdyscyplinarny charakter rewitalizacji. Tym walorom towarzyszą specyficzne właściwości - wieloletni okres realizacji programu rewitalizacji, potrzeba ciągłego monitorowania i aktualizacji, partycypacja społeczna we wszystkich etapach prowadzenia programu rewitalizacji, konieczność pozyskiwania różnorodnych publicznych i prywatnych źródeł finansowania programów, montaż finansowy przy szczegółowym planowaniu i publicznym nadzorze przepływu środków.

1. CHARAKTERYSTYKA OBECNEJ SYTUACJI NA TERENIE MIASTA RAWY MAZOWIECKIEJ

Rawa Mazowiecka to jedno z najstarszych miast na Mazowszu. Pierwsza historyczna wzmianka pochodzi już z 1228 r. – to stolica powiatu rawskiego.

Rawa Mazowiecka zajmuje powierzchnię 1.386ha, a zamieszkuje w nim ok. 17.784 tysiące mieszkańców (dane z 2002r.), gęstość zaludnienia w 2002r. wynosiła 1.306 osób na km².

Miasto leży we wschodniej części województwa łódzkiego na Wysoczyźnie Rawskiej. Przez miasto przepływają rzeki Rylka i Rawka. Prawa miejskie *Rawa Mazowiecka* uzyskała na początku XIV w.

W XV i XVI stuleciu miasto przeżywało rozkwit gospodarczy i kulturalny.

W XIV wieku powstał wielki murowany zamek piastowskich Książąt Mazowieckich. To właśnie w obecnych ruinach trzymano tzw. skarb kwarciany. Natomiast w kolegium jezuickim nauki pobierał znany polski kronikarz – Jan Chryzostom Pasek.

Po latach rozkwitu przyszły czas zniszczeń w walkach ze Szwedami, a następnie trudny dla miasta okres zaboru pruskiego.

Ponowny rozkwit *Rawy Mazowieckiej* nastąpił dopiero w latach 1815-1830 wówczas przeprowadzono akcję regulacji miasta – wzniesiono zabudowę rynku z ratuszem, park w stylu angielskim oraz zainstalowano oświetlenie uliczne.

Powstanie narodowe i I wojna światowa przyniosły kolejne poważne zniszczenia i załamanie gospodarki miasta. Po odzyskaniu niepodległości miasto zaczęło odbudowywać, jednak II wojna światowa przerwała ten proces. Podczas wojny zginęło ok. 2000 mieszkańców.

Odbudowana po wojnie z nowo powstałymi zakładami produkcyjnymi i usługowymi oraz z zachowanymi „perełkami” architektonicznymi. *Rawa Mazowiecka* stanowi dla województwa łódzkiego ważny ośrodek przemysłowy rekreacyjny i kulturalny. Cennym walorem przyrodniczym są rzeki Rawka i Rylka. Rawka stanowi malowniczy rezerwat przyrody, który wraz z otaczającą przyrodą jest atrakcyjnym miejscem rekreacji. Wody Rawki tworzą 45 ha zalew „Dolna” gdzie poza częścią rekreacyjną znajduje się rezerwat z wysepkami zamieszkałymi przez liczne gatunki ptactwa wodnego.

Największą atrakcją turystyczną jest teren Ośrodka Sportu i Rekreacji im. Haliny Konopackiej. Na cały kompleks ośrodka składają się między innymi: wielki zbiornik wodny - zalew „Dolna”, hotel oraz pełne zaplecze sportowe z halą sportową, siłownią i sauną, boiskami oraz przystanią wodną i całym sprzętem pływającym.

1. Zagospodarowanie przestrzenne

Struktura funkcjonalno-przestrzenna miasta ukształtowała się historycznie w dostosowaniu do naturalnych warunków rzek Rawki i Rylki.

W miarę rozwoju gospodarczego następowała poprawa zagospodarowania miasta, w I etapie działania władz lokalnych skierowane były na ukształtowanie centrum o randze ośrodka powiatowego, koncentrującego funkcje administracyjne, kulturalne i handlowo-usługowe. Rozwój funkcji ponadlokalnych przy jednoczesnej rewaloryzacji zabytków w mieście, rehabilitacji starych zasobów mieszkaniowych i obiektów usługowych oraz zadbania o estetykę zagospodarowania poprawi wizerunek miasta. Rawa Mazowiecka stanie się atrakcyjną dla inwestorów i turystów jak również dla mieszkańców miasta i powiatu.

Aktywność samorządu lokalnego przyciągnęła do miasta inwestorów i kapitał, który przyczynił się do rozwoju rynku nieruchomości. Wzrósł popyt na tereny pod budownictwo mieszkaniowe, działalność gospodarczą. Miasto wykorzystuje swoje uprawnienia do określenia warunków użytkowania i sposobów zagospodarowania terenów. Na podstawie sporządzonego studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta oraz obowiązującego planu miejscowego zagospodarowania przestrzennego miasta tworzy się zasób gruntów na cele rozwojowe miasta, działalności inwestycyjnej a w szczególności na realizację budownictwa mieszkaniowego oraz związanych z tym budownictwem urządzeń infrastruktury technicznej. Miasto współdziała z sektorem spółek komunalnych wnosząc do nich grunt w postaci aportu i innych nieruchomości.

Władze miasta oraz jego mieszkańcy świadomi dobrej kondycji środowiska przyrodniczego dla trwałego i zrównoważonego rozwoju Rawy Mazowieckiej organizują szereg prac służących poprawie warunków przyrodniczych w mieście. W pierwszym rzędzie jako priorytety podejmowane są działania zmierzające do poprawy warunków wodnych w zakresie ilości i jakości wód powierzchniowych i podziemnych oraz przywracające zdegradowane bądź utracone walory doliny rzeki Rawki. W roku 2004 rozpoczęto pierwszy etap rewaloryzacji Parku Miejskiego – kontynuacja prac w roku 2005 do 2007.

Rozwój budownictwa mieszkaniowego i działalności gospodarczej uwarunkowane jest rozwojem infrastruktury technicznej. Każdego roku znaczne środki finansowe przeznaczają się na uzbrojenie terenu w sieć wodociagową, kanalizacyjną, elektryczną oraz gazową. Jednocześnie na bieżąco prowadzi się modernizację i wymianę istniejącej sieci i urządzeń (podziemnych i nadziemnych) obecnie ze środków unijnych prowadzona jest modernizacja stacji uzdatniania wody przy ul. Kolejowej. Na bazie kredytów z ekokonwersji prowadzono restrukturyzację zaopatrzenia w ciepło, zmodernizowano węzły cieplne przy zastosowaniu nowych energooszczędnych technologii oraz opomiarowania.

Sieć dróg na terenie miasta wynosi 45,273 km.

Podział dróg:

a) drogi powiatowe

- o nawierzchni bitumicznej	19.940
- o nawierzchni betonowej	290
- o nawierzchni tłuczniowej	350
- o nawierzchni gruntowej	1.680

b) drogi gminne o nawierzchni

- bitumicznej	10.100
- betonowej	407
- z kostki betonowej	442

- tłuczniowej	180
- gruntowej	10.795

c) ulice wewnętrzne o nawierzchni gruntowej 1.089

Z uwagi na fakt iż, Rawa Mazowiecka leży na głównych szlakach komunikacyjnych Warszawa – Wrocław – Praga, Warszawa – Łódź uwarunkowania związane z infrastrukturą komunikacyjną miasta wynikają głównie z jego położenia, co powoduje generowanie na terenie miasta dużego ruchu tranzytowego.

W kierunku Warszawa – Wrocław ruch odbywa się drogą krajową nr 8 otaczającą miasto od strony wschodniej. Istniejący na tej drodze węzeł komunikacyjny kieruje część ruchu w stronę Łodzi bezpośrednio poprzez teren miasta. Dodatkowa część ruchu kierowana jest w stronę Skierniewic, Grójca oraz Nowego Miasta. Dla rozwiązania problemu przeprowadzenia ruchu zewnętrznego w kierunku Łodzi realizowana jest budowa obwodnicy łączącej drogę nr 8 Warszawa – Wrocław z drogą nr 72 w kierunku Łodzi. Z punktu widzenia układu komunikacyjnego miasta inwestycja ta jest najważniejsza i najbardziej potrzebna. Przedsięwzięcie to wpłynie na odciążenie ruchu tranzytowego w kierunku Łodzi, a jej budowa współfinansowana jest ze środków PHARE. Dla pozostałych uwarunkowań komunikacyjnych miasta wskazane jest:

- Zapewnienie dogodnych połączeń dla ruchu wewnętrznego pomiędzy śródmieściem, dzielnicą północną i dzielnicami południowymi,
- Ukształtowanie osi komunikacyjno-usługowej miasta,
- Utworzenie strefy ruchu uspokojonego w obrębie najcenniejszego kulturowo obszaru śródmieścia,
- Realizację dodatkowych połączeń pomiędzy istniejącymi obszarami urbanistycznymi na kierunku wschód-zachód.

W zakresie infrastruktury społecznej Rawa Mazowiecka jako siedziba powiatu pełni funkcje ponadlokalne w zakresie administracji, ochrony zdrowia i opieki społecznej, edukacji i kultury, rekreacji i sportu, a także sądownictwa i bezpieczeństwa publicznego. Materialna baza usługowa miasta jest modernizowana dzięki czemu, poprawia się standard istniejących obiektów i urzędzeń usługowych. Rozwija się w Rawie Mazowieckiej szkolnictwo ponadgimnazjalne.

1.1. Ochrona dóbr kultury

Najciekawsze części zasobu dóbr kultury miasta Rawa Mazowiecka znajdujące się pod ochroną prawną wynikającą (z ustawy o ochronie dóbr kultury wpisane do rejestru zabytków) obrazuje poniższa tabela:

L.p.	Adres	Nazwa obiektu
1	ul. Zamkowa	Ruiny Zamku Książąt Mazowieckich wybudowanego w latach 1355 – 1370
2	ul. Łowicka	Zabytkowa willa z 1930 r. obecnie siedziba Muzeum Ziemi Rawskiej

3	Kolonia Głuchówek	Grodzisko wczesnośredniowieczne z XIII wieku zwane „Anielską Górą”
4	Teren urbanistyczny nad rzeką Rawką	Park miejski z I połowy XIX wieku w stylu angielskim na terenie księstwa warszawskiego
5	Pl. Piłsudskiego 5	Neoklasycystyczny Ratusz z I połowy XIX wieku – obecnie siedziba władz miasta
6	Pl. Piłsudskiego	Późnobarokowy Kościół wraz z budynkiem dawnego Kolegium Jezuickiego obecnie Kościół pod wezwaniem NMP
7	ul. Księdza Skorupki	Kościół o.o. Pasjonistów z końca XVIII wieku wraz z klasztorem
8	ul. Warszawska	Kościół Ewangelicko-Augsburski z II poł. XIV wieku wpisany na listę dziedzictwa kulturowego UNESCO
9	ul. Warszawska	Szpital św. Ducha z II połowy XIV wieku

Wartościowe obszary i obiekty, które nie zostały wpisane do rejestru zabytków podlegają ochronie konserwatorskiej w zakresie odpowiednim do charakteru wartości i stopnia zachowania. Ochrona ta obejmuje wiele obiektów architektonicznych, układy przestrzenne zabudowy i zagospodarowanie terenów w granicach historycznego centrum miasta. W dużym współczesnym organizmie miejskim składającym się z licznych samodzielnych jednostek osadniczych występuje naturalnie wykształcona specyfika i różnorodna tradycja zagospodarowania terenu. Ukształtowany przez lata obraz osiedli jest wartością kulturową pozwalającą na identyfikację i integrację społeczności w dbałości o warunki życia i ład przestrzenny. Budulcem układu urbanistycznego jest zabudowa i zagospodarowanie terenu. Najstarsze formy zagospodarowania przestrzennego to trakty uliczne, biegnące często po śladach dróg średniowiecznych i fortecnych, układ ulic i placów na terenie starego miasta. Powyższe wybrane przykłady obejmują zaledwie połowę zabudowy historycznej tworzącej krajobraz miasta przed wojną. Duże zniszczenie spowodowane bombardowaniami w czasie działań wojennych a później rabunkowa gospodarka nieruchomościami, niski standard urbanistyki i architektoniczny w większości inwestycji mieszkaniowych, usługowych i przemysłowych z lat 50 tych oraz liczne braki zabudowy miejsc istotnych dla historycznej kompozycji miasta znacznie zmniejszyły atrakcyjność Rawy Mazowieckiej likwidując pewne typy substancji urbanistycznej.

Powstrzymanie tych i wielu innych niekorzystnych zjawisk i dekapitalizacji substancji miejskiej oraz utrzymanie walorów historycznych i krajobrazowych jest obowiązkiem mieszkańców i władz miejskich. Takim najistotniejszym działaniem krajobrazu kulturowego jest program rewitalizacji centrum i innych obszarów oraz prace remontowe przy obiektach oświaty i ochrony zdrowia, które w znacznym procencie znajdują się w wartościowych obiektach historycznych.

1.2. Uwarunkowania ochrony środowiska

Według danych monitoringu regionalnego są obszary zagrożenia ekologicznego charakteryzujące się przekroczeniem norm dotyczących jakości wód powierzchniowych, hałasu degradacji powierzchni ziemi oraz zanieczyszczenia gleb i atmosfery. Od początku lat 90-tych notuje się wzrost emisji zanieczyszczeń typu komunikacyjnego proporcjonalny do wzrostu wskaźnika motoryzacji.

Emisja ta powoduje okresowe przekroczenie dopuszczalnych stężeń zanieczyszczenia powietrza w punktach pomiaru przy głównych arteriach komunikacyjnych w ul. Łowickiej, Pl. Piłsudskiego, Warszawskiej, Jerozolimskiej. Poważne zagrożenie jakości środowiska mogą stwarzać ewentualne awarie urządzeń zawierające substancje toksyczne lub kolizje środków transportu przewożące niebezpieczne ładunki przez środek gęsto zaludnionego miasta.

Zanieczyszczenia atmosfery

Na jakość powietrza na obszarze miasta Rawy Mazowieckiej wpływ mają lokalne źródła emisji, emisje powierzchniowe pochodzące ze źródeł punktowych (indywidualne ogrzewanie mieszkań) oraz ze źródeł liniowych (drogi będące źródłem zanieczyszczeń z transportu samochodowego). W mieście występują obszary gdzie przekroczone są wartości stężeń dopuszczalnych z wyjątkiem dopuszczenia stężeń ozonu. Na terenie miasta Rawa Mazowiecka badania stanu powietrza prowadzone są przez Wojewódzką Stację Sanitarno Epidemiologiczną w Łodzi oddział w Skierniewicach na jednym stanowisku pomiarowym. Prowadzone badania dotyczą jedynie opadu pyłu. Nie prowadzone są natomiast badania dwutlenku siarki, azotu, tlenku węgla, ozonu, benzenu i pyłów zawieszonych). Niekorzystne warunki w zakresie powietrza występują wzdłuż ulic o zwartej obustronnej zabudowie będących tranzytowymi ciągami komunikacyjnymi. W tym obszarze występuje zazwyczaj podwyższone stężenie NO_2 , CO, formaldehydu, benzenu itp.

Jednak istnieje postęp w skali miasta w porównaniu z rokiem 1994 jeśli chodzi o emisję pyłów w tym emisję dwutlenku siarki. Wyeliminowano zanieczyszczenia powietrza w mieście poprzez rezygnację z małych kotłowni opalanych węglem niskiej jakości a co się z tym wiąże likwidację kominów lokalnych i kotłowni. Zastąpiono w wytypowanych kotłowniach paleniska węglowe na gazowe. Kotłownie osiedlowe leżą w gestii spółki miasta tj. Zakładu Energetyki Ciepłej.

- Osiedle Solidarności i Zwolińskiego jest zasilane w ciepło na c.o. i c.w. z jednej kotłowni nr 5 – gazowo-olejowej.
- Osiedle Zamkowa Wola zasilają trzy kotłownie tj. jedna kotłownia gazowo-olejowa i 2 kotłownie na miał węglowy nr 4 i 5.
- Osiedle 9-go Maja zasilane jest z kotłowni węglowej na osiedlu 9-go Maja.

Kotłownie opalane miałem węglowym są wyposażone w odpylacze cyklonowe. Kotłownie opalane gazem i miałem posiadają instalacje wody sieciowej. Tego typu instalacji nie posiada kotłownia przy ul. 9-go Maja opalana węglem.

Emisja pyłu pochodzi głównie z palenisk domowych. Ogromny wpływ ma 786 mieszkań ogrzewanych piecami węglowymi. W tym 441 mieszkań komunalnych i socjalnych.

Największe skupiska mieszkań opalanych węglem znajdują się w centrum oraz w południowej części miasta.

Miasto nie ma przygotowanego programu zmiany sposobu ogrzewania lokali na bardziej ekologiczne. Zużyte piece tylko się przebudowuje lub wymienia. Najemcy nie mogą liczyć na dofinansowanie na zmianę systemu ogrzewania z innych źródeł jak z budżetu

miasta. W ramach poprawy jakości powietrza atmosferycznego Rawy Mazowieckiej środki z gminnego funduszu ochrony środowiska i gospodarki wodnej nie są przeznaczane na modernizację systemów ogrzewania, natomiast wydatkuje się je głównie na gospodarkę odpadami.

Zagrożenie hałasem

W zależności od źródła hałasu rozróżnia się dwie podstawowe kategorie hałasu tj.

- hałas komunikacyjny (drogowy)
- hałas przemysłowy

Do najbardziej uciążliwych źródeł hałasu w środowisku Rawy Mazowieckiej należy komunikacja drogowa.

Poziom hałasu na głównych ulicach Rawy Mazowieckiej i na trasach wylotowych z miasta osiąga wartości powyżej 70 dB(A) na linii zabudowy mieszkaniowej.

Wyniki pomiarów hałasu drogowego wykonane w Rawie Mazowieckiej w roku 2000

Punkt pomiarowy		Poziom hałasu w [dBA]		
L.p.	Lokalizacja	Średnia ilość pojazdów [h]	Maksymalny L max	Ekwiwalentny Leg
1.	ul. Jeżowska	590	93,9	74,6
2.	ul. Skierniewicka	384	91,1	71,6
3.	ul. Jerozolimska	1358	92,5	75,3
4.	ul. Zamkowa Wola	428	96,8	74,5
5.	ul. Biała	376	88,9	70,1
6.	Trasa Katowicka	1422	95,6	78,3
7.	ul. Kolejowa	354	80	63,3
8.	ul. 1-go Maja	432	81,9	62,2
9.	ul. Katowicka	174	92,3	65,9
10.	Trasa Katowicka	1150	93,5	78,7
11.	Trasa Katowicka	1024	96,1	77,1
12.	ul. Krakowska (przy blokach)	134	89,3	60,4
13.	ul. Krakowska przy Miejskim Domu Kultury	270	86,4	64,7
14.	ul. Kościuszki	776	91,7	69,3
15.	ul. Tomaszowska	794	92,9	71,6
16.	Pl. Piłsudskiego	1010	92,0	74,2

W oparciu o wykonane pomiary wyliczono średni poziom hałasu dla Rawy Mazowieckiej wynoszący 70,9 dB. Przyjmując dopuszczalny poziom hałasu dla terenu zabudowy mieszkaniowej w 2000 r. – 60 dB, przekroczenie dopuszczalnych norm wyniosło 10,9 dB.

Do terenów zagrożonych hałasem należy zaliczyć obszar wzdłuż drogi krajowej nr 8, a także obszar miasta od ulicy Kościuszki w centrum miasta do ulicy Białej. (poziom hałasu wynosi 77,1 do 78,7 dB)

Tereny zielone

W strukturze administracyjnej Miasta występują:

- grunty orne 140 ha
- łąki 63 ha
- pastwiska 54 ha
- wody 88 ha
- lasy i zarośla 31 ha

Na terenie Rawy Mazowieckiej występują duże skupiska zieleni w postaci parku, cmentarza, zieleńców skwerów i zieleni ulicznej. Ogólna powierzchnia terenów zieleni miejskiej wynosi 40 ha. Park spacerowo-wypoczynkowy zajmuje powierzchnię 4,72 ha.

W parku znajduje się wiele gatunków drzew i odmian krzewów, w tym gatunki rodzime i pochodzenia obcego. Teren Ośrodka Sportu i Rekreacji zajmujący powierzchnię 56,41 ha na którym znajdują się zbiorniki wodne, las z alejkami. W granicach miasta znajduje się też wiele mniejszych elementów zieleni, do których należy zieleń przy budynkach użyteczności publicznej, tereny zieleni towarzyszącej komunikacji miejskiej, pasy zieleni, trawników krzewów i drzew wzdłuż dróg. Stan zieleni miejskiej w znacznej mierze jest uwarunkowany strukturą komunikacyjną miasta, rozbudową osiedli mieszkaniowych i starzeniem się roślinności. W ostatnich latach przeprowadzono wiele zabiegów pielęgnacyjnych drzewostanu parkowego i ulicznego. Zabiegi pielęgnacyjne polegały na usuwaniu drzew suchych, zabiegach chirurgicznych i ciecicach, a ubytki w drzewostanie uzupełniano nowymi nasadzeniami. W roku 2004 rozpoczęto I etap renowacji parku miejskiego i w obiekcie A (umownym) utworzono parter ogrodowy.

Tereny zielone w centrum miasta są zgrupowane w dwa skwery zagospodarowane i wykorzystane na wypoczynki. Na terenie tych skwerów rosną pomniki przyrody tj. 2 dęby szypułkowe o obwodach 230 do 355 cm i wysokości od 16 do 22 m, drzewa te przetrwały około 100 lat i stanowią dużą wartość historyczną i krajobrazową. W ścisłym centrum miasta zwłaszcza w miejscach koncentracji lokali komunalnych brakuje zielonych podwórek – wnętrza kwartałów są wybetonowane bądź gruntowe, ciasne, a często ich powierzchnia zmniejszona jest poprzez licznie ustawione garaże. Brak placów zabaw dla dzieci i wybiegów dla psów.

Środowisko przyrodnicze oprócz funkcji ekologicznej, rekreacyjnej i estetycznej – to w powiązaniu z funkcją turystyczną bardzo istotny czynnik atrakcyjności Rawy Mazowieckiej. Naciski na penetrację środowiska przyrodniczego miasta są wszechstronne i ogromne z tendencją rosnącą. W efekcie czynnik przyrodniczy jest wypierany przez czynnik kulturowy przykładem jest: adaptacja struktury miasta na potrzeby komunikacji samochodowej (np. pasy zieleni miejskiej na poboczach dróg są zawłaszczane przez samochody).

1.3. Własność gruntów i budynków mienia komunalnego

Wyszczególnienie	Ilość działek wg ewidencji	Powierzchnia w ha
Użytki rolne	14	10.1355
Grunty leśne	1	0,2309
Grunty zabudowane i zurbanizowane	1484	294,3075
Tereny mieszkaniowe w tym:	769	50,6373
- zabudowa jednorodzinna	229	10,5140
- zabudowa wielorodzinna spółdzielcza	163	27,8789
- zabudowa wielorodzinna komunalna	36	7,0590
- zabudowa wielorodzinna wspólnot mieszkaniowych	72	4,0840
- grunty zabudowane garażami	269	1,1014
Tereny przemysłowe	9	5,4224
Tereny zurbanizowane leśne w tym:	177	59,3781
- tereny usług w użytkowaniu jednostek spółdzielczych i prawnych	25	3,5700
- tereny usług w użytkowaniu osób fizycznych	32	5,0991
- tereny usług energetyki i telekomunikacji	31	0,9965
- tereny usług komunalnych	61	38,4100
- tereny oświaty i kultury	16	7,1896
- tereny administracji miejskiej	11	1,2561
- tereny cmentarzy	1	2,8568
Zurbanizowane tereny niezabudowane zasoby gruntów komunalnych w tym:	234	67,7054
- tereny mieszkaniowo-usługowe	44	10,1550
- tereny przemysłowe	60	33,6142
- tereny inne	109	10,2778
- tereny rolne do zabudowy na kierunek	21	13,6584
Tereny rekreacyjno-wypoczynkowe w tym:	32	74,6675
- tereny w użytkowaniu OSiR	11	49,9935
- tereny w użytkowaniu RKS Mazovia	1	5,5876
- tereny parków	6	4,7221
- tereny ogródków działkowych	14	14,3643
Tereny komunikacyjne w tym:	263	36,4969
- drogi publiczne	151	24,4175
- drogi osiedlowe	26	4,4974
- drogi gospodarcze	86	7,5819
Tereny różne	2	0,1235
Ogółem	1501	304,7974

1.4. Infrastruktura techniczna

Sieć ciepłownicza

Sieci ciepne są wprowadzane do odbiorców zasilanych z kotłowni osiedlowych ZEC-u na osiedlach:

- Solidarności
- Zamkowa Wola
- 9-go Maja

są one ułożone w kanałach podziemnych z izolacją podwieszonych rurociągów ciepłych. Dla kotłowni zasilających c.o. i c.w. – to sieci 4-rurowe a w wypadku zasilania tylko w c.o. 2-rurowe.

Straty ciepła ocenia się na ok. 9%. Stare sieci powinny być budowane w technologii preizolowanej, cechującej się niższymi stratami ciepła oraz niższymi kosztami budowy. Dla racjonalnego użytkowania energii cieplnej wskazane jest zainstalowanie regulatorów pogodowych. Instalacje wewnętrzne budynków powinny być wyregulowane hydraulicznie i sukcesywnie wyposażone w zawory termostatyczne. Według danych uzyskanych z ZEC-u obecnie spółka przygotowuje się do likwidacji kotłowni położonej na osiedlu 9-go Maja i podłączenia do kotłowni nr 5 na osiedlu Solidarności siecią ciepłą spinającą sieć osiedlową wraz z wymianą na sieć preizolacyjną.

Sieć gazowa

Sieć gazownicza obejmuje całe miasto z wyjątkiem osiedla Tatar i Jeżowska. W 2003r. W Rawie Mazowieckiej gaz dostarczany był do 2.850 gospodarstw domowych. Długość sieci gazowej czynnej rozdzielczej wynosiła 25.239 (dane z 2002r), liczba odbiorców gazu wynosiła 2.840 (dane 2002). Miasto zaopatrywane jest z gazociągu wysokiego ciśnienia Warszawa-Katowice poprzez dwie stacje redukcyjne (ϕ 250 mm) jedną usytuowaną we wsi Konopnica drugą przy ulicy Krakowskiej. Dalszy rozwój ogranicza układ sieci gazowej magistralnej niedostosowanej do istniejącego i planowanego zagospodarowania terenu.

Energia elektryczna

Zasilanie Rawy Mazowieckiej odbywa się z punktu zasilania z północnej części miasta. Posiada on rezerwy mocy umożliwiające rozbudowę sieci oraz dalsze zwiększenie liczby odbiorców energii. Na obszarze miasta występuje sieć elektroenergetyczna średniego napięcia ze stacjami transformatorowymi w dostatecznej gęstości.

Sieć jest sukcesywnie rozbudowywana w miarę postępującej zabudowy. Ilość odbiorców w roku 2003 wynosiła 6.323. Zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych w 2003r. [MW*h] 10.265 (dane GUS), a zatem można stwierdzić, że zaopatrzenie miasta Rawa Mazowiecka w energię elektryczną nie stanowi problemu o decydującym znaczeniu dla rozwoju miasta.

Gospodarka odpadami

Powyższym problemem wymagającym pilnego rozwiązania są komunalne odpady stałe. Na obecnym etapie rozwoju gospodarczego wydaje się niemożliwym zapobieżenie powstawaniu bądź ograniczanie ilości powstających odpadów komunalnych. A zatem należy się skupić na działaniach ograniczenia ich negatywnego oddziaływania na środowisko. Miasto Rawa

Mazowiecka obsługuje obecnie jedno składowisko odpadów komunalnych w Pukininie. Ciągłe nie rozwiązany jest problem składowania odpadów przemysłowych, segregacją objętych jest ok. 40% mieszkańców, głównie przy zabudowie wielorodzinnej i szkołach. Rozstawione są 33 zestawy pojemników do selektywnej zbiórki głównie szkła, makulatury i opakowań plastikowych typu PET. Uchwalony Plan gospodarki odpadami winien być konsekwentnie realizowany.

Obecnie trwa na terenie miejskiego składowiska zlokalizowanego na terenie wsi Pukinin trwała jego modernizacja.

Stan sieci ulicznych

Ulice w Rawie Mazowieckiej poza już zmodernizowanymi w ostatnich latach mają konstrukcję zdolną jedynie do przenoszenia ruchu średniego. Na terenach o gorszych warunkach gruntowych i wodnych wytrzymałość nawierzchni jest jeszcze niższa. Niezbędne jest wykonanie remontów w ilości minimalnej 30% nawierzchni istniejących ulic celem zapobiegania postępowi degradacji dróg.

Kanalizacja

Gospodarką wodno-ściekową miasta zarządza zakład budżetowy tj. Zakład Gospodarki Komunalnej. Miasto Rawa Mazowiecka posiada rozdzielczy system kanalizacji tj. sanitarnej i deszczowej. System ten opiera się na jednym głównym kolektorze, który zbiera ścieki z części miasta położonej po prawej stronie rzeki Rawki, lewobrzeżna południowo-zachodnia część miasta nie jest skanalizowana i z konieczności obsługiwana jest przez wozy asenizacyjne. Ścieki z miasta odprowadzane są do mechaniczno-biologicznej oczyszczalni ścieków w Żydomicach. Ścieki z terenu miasta kierowane są następnie na Oczyszczalnię ścieków zlokalizowaną poza terenem Rawy Mazowieckiej na północ od miasta w Konopnicy-Żydomicach. Oczyszczalnia przyjmuje również ścieki z terenów gminy Rawa Mazowiecka. Ogółem ilość ścieków, które są dostarczane wynosi obecnie 21.035 RLM.

Jednym z poważnych problemów występujących w mieście jest brak kanalizacji sanitarnej zwłaszcza na osiedlach jednorodzinnych nowopowstałych jak i w starej części miasta gdzie nie istnieje możliwość podłączenia budynków do sieci z uwagi na jej brak.

Wodociągi

System wodociągowy w Rawie Mazowieckiej podzielony jest na dwie części. Część mieszkańców zaopatrywana jest z dwóch ujęć – Boguszyce oraz Tatar. Ujęcie Boguszyce zlokalizowane na lewym brzegu Rawki obejmuje trzy studnie głębinowe z których, obecnie eksploatowane są dwie o głębokości 120 i 121 metra, pokrywają około 70% zapotrzebowania na wodę w mieście. Maksymalna wydajność ujęcia wynosi 350m³/h. Obecnie na ukończeniu jest inwestycja współfinansowana z funduszu ERDF polegająca na modernizacji stacji uzdatniania wody, do której podawana jest woda z ujęcia w Boguszycach. Przedsięwzięcie to umożliwi zwiększenie wydajności stacji o 200m³/h oraz pełne wykorzystanie możliwości ujęcia, zabezpieczając w całości zapotrzebowanie na wodę tak dla mieszkańców jak i dla przemysłu. Ujęcie Tatar zlokalizowane jest na prawym brzegu rzeki Rawki, obejmuje jedną studnię głębinową o głębokości 52m. Przy ujęciu tym zlokalizowana jest druga stacja uzdatniania wody o wydajności maksymalnej 102m³/h lecz o wydajności eksploatacyjnej 50 m³/h, co jest spowodowane zbyt małą średnią magistrali przesyłowej (Dn 150), która jest przewidywana do budowy w przyszłości. Oprócz w/w ujęć na terenie miasta znajdują się jeszcze dwa tj. na terenie byłych zakładów mięsnych o zasobach eksploatacyjnych 100m³/h

oraz ujęcie firmy BONETTI Sp. z o.o. o zasobach 66m³/h. Obecnie problemem jest jedynie zbyt wysoka zawartość manganu w wodzie. Problem ten jednak zostanie rozwiązany przy modernizacji SUW przy ul. Kolejowej. Kolejnym mankamentem też są rodzaje materiałów, z których zbudowane są stare przewody i sieci, wymagające wymiany.

1.5. Identyfikacja problemów

- ryzyko degradacji centrum miasta z powodu złego stanu zasobów mieszkaniowych, pustostanu sklepów i mało atrakcyjnej przestrzeni publicznej,
- znaczna ilość zabytków i związana z tym znaczna ilość remontów i konserwacji,
- hałaśliwe główne ulice miasta,
- zanieczyszczenie powietrza szczególnie w starych fragmentach miasta z powodu pieców węglowych w mieszkaniach komunalnych jak i prywatnych właścicieli,
- złe warunki mieszkaniowe w starych rejonach miasta szczególnie w budynkach komunalnych i socjalnych.

W zakresie infrastruktury drogowej konieczne jest ciągle zwiększanie dostępności do terenów inwestycyjnych poprzez budowę dróg łączących te tereny.

Źródła informacji

- 1) *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowań przestrzennego miasta.*
- 2) *Program Rozwoju Lokalnego dla Miasta Rawa Mazowiecka.*
- 3) *Dane uzyskane z Wydziału Gospodarki Komunalnej Urzędu Miasta.*
- 4) *Dane uzyskane z Wydziału Gospodarki Terenami Urzędu Miasta*
- 5) *Dane uzyskane od Konserwatora zabytków delegatura w Skierniewicach.*

2. Gospodarka

Rawa Mazowiecka położona jest we wschodniej części województwa łódzkiego. Miasto jest stolicą powiatu rawskiego. Na terenie miasta najsilniej reprezentowany jest sektor małych i średnich przedsiębiorstw, dominuje działalność w zakresie handlu i usług (50%), ponad (20%) ma profil przemysłowy. W przemyśle miasta dominuje przemysł lekki i maszynowy.

2.1. Struktura podstawowych branż gospodarki

Do najbardziej znanych i aktywnych zakładów przemysłowych na terenie miasta zalicza się:

- FOOD SERVICE Sp. o.o.
- STANLEY
- IVETT
- MAC
- DAKOTA
- RAFAN
- RAWA MODE

Od kilku lat na terenie miasta obecny jest kapitał zagraniczny tj.

- belgijski – HERCO
- angielski – BELLA
- włoski – BONETTI

W roku 2002 na terenie miasta w systemie REGON zarejestrowanych było 2.125 jednostki a mianowicie:

• sklepy	876
• handel obwoźny	657
• usługi budowlane	219
• usługi transportowe	66
• zakłady stolarskie	44
• zakłady ślusarskie	44
• inne	219

Obecnie największe zakłady działające na terenie miasta zlokalizowane są w obrębie strefy przemysłowej „Mszczonowska”.

Przystąpienie Polski do Unii Europejskiej stwarza nową jakość warunków działania przedsiębiorstw. Wzrastają więc szanse dla rozwoju przedsiębiorczości. Atutem dla miasta są utworzone strefy przemysłowe, „Mszczonowska” i „Skierniewicka”. Posiadające status specjalnej strefy ekonomicznej, na których to terenach lokują się inwestorzy, którzy stwarzają dodatkowe miejsca pracy.

2.2. Zatrudnienie

Liczba pracujących ogółem w roku 2003 wyniosła 5.169 osób, sektor publiczny zatrudniał 2.052 pracujących, sektor prywatny 3.117, rolnictwo łowiectwo, leśnictwo 18, przemysł budownictwo 2.153, usługi 2.998

Z ogólnej liczby pracujących to kobiety, które dominują w ochronie zdrowia i opiece społecznej, pośrednictwie finansowym, edukacji, administracji publicznej, hotelach, restauracjach, handlu oraz w pozostałej działalności usługowej komunalnej i indywidualnej.

W strukturze zatrudnienia nastąpiły nieznaczne przesunięcia działowe. Rozwinął się rynek usług i handlu oraz działalność związana z prowadzeniem własnej działalności gospodarczej.

2.3. Podmioty gospodarcze

Na terenie miasta najsilniej reprezentowany jest sektor małych i średnich przedsiębiorstw. Ponad połowa firm prowadzi działalność z zakresu handlu i usług.

Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na koniec 2002r. wyniosła 2.125 jednostek.

Tradycje gospodarcze miasta i regionu związane są z przemysłem spożywczym zwłaszcza przetwórstwem mięsa. Silnie reprezentowany jest też przemysł maszynowy i lekki. Wiele zakładów przemysłowych powstało w Rawie Mazowieckiej w ostatnich latach. Pomimo zlikwidowania w roku 2000 Rawskich Zakładów Mięsnych „RAWA” S.A., powstała Ubojnia trzody chlewnej o wydajności 180 szt./h docelowo planuje się również uruchomić linię do produkcji mięsa mielonego.

Zakłady pracy zlokalizowane są w różnych rejonach Miasta.

2.4. Główni pracodawcy

Wykaz największych pracodawców

L.p.	Nazwa zakładu	Rodzaj działalności	Ilość zatrudnionych pracowników
1	LOGIS S.A.	Logistyka i sprzedaż samochodów	60
2	TP INTERNET Sp. z o.o.	Usługi teleinformacyjne	550
3	ANTARES Sp. z o.o.	Produkcja opakowań	53
4	„SIÓDEMKA”	Usługi transportowe, kurierskie, przesyłki eksportowe	70
5	FOOD SERVICE Sp. z o.o.	Przemysł mięsny	250
6	STANLEY	Przemysł odzieżowy	180
7	RAWA MODE	Przemysł odzieżowy	190
8	DACOTA	Przemysł odzieżowy	108
9	RAFAN	Przemysł metalowy	114

2.5. Identyfikacja problemów

Największym problemem dla rozwoju miasta było zahamowanie w ostatnich latach tempa wzrostu gospodarczego, obniżenie przychodów ze sprzedaży wyrobów i usług, pogorszenie wyników finansowych zakładów. To z kolei przyczyniło się do upadku wielu podmiotów gospodarczych. Na znaczeniu straciła również branża odzieżowa, mięsna. Pozostałe, nadal funkcjonujące firmy ograniczały rozmiary działalności. Duży wpływ na sytuację ekonomiczną miasta ma również brak działających instytucji finansowych, które byłyby związane z lokalną gospodarką. Polityka rozwojowa funkcjonujących w Rawie Mazowieckiej oddziałów i filii uzależniona jest od decyzji ich central nie znających specyfiki miasta i jego mieszkańców.

Trudności ekonomiczne wielu zakładów pracy skutkują zwolnieniami grupowymi pracowników co wpływa na wskaźnik bezrobocia. Na koniec 2004r. w Powiatowym Urzędzie Pracy zarejestrowanych było **3.151** osób posiadających status osób bezrobotnych.

Utrzymujący się poziom długotrwałego bezrobocia zwłaszcza osób po 40 roku życia i jego koncentracja na małym obszarze powoduje wzrost zagrożeń społecznych. Do obszarów najbardziej zagrożonych tym zjawiskiem gdzie udział bezrobotnych jest najwyższy, zaliczyć można ulice Tatar i Katowicka, ulice Słowackiego, Warszawską, Zatylną i Księdza Skorupki. Na wymienionych ulicach znajdują się budynki socjalne, gdzie zamieszkują w nich osoby powodujące wzrost zagrożenia społecznego.

Nakłady inwestycyjne niektórych firm na odtwarzanie majątku są niewspółmiernie niskie do potrzeb. Brak dostatecznych kapitałów na rozwój często powoduje zjawisko finansowania majątku trwałego zobowiązaniami z uwagi na wysokie koszty kredytowania. Nie obserwuje się przy tym znaczącego wpływu kapitału zewnętrznego do sfery poza handlowej.

2.6. Turystyka

Rawa Mazowiecka może być atrakcyjnym turystycznie miastem. Na walory turystyczne składa się teren Ośrodka Sportu i Rekreacji im. Haliny Konopackiej posiadający zbiorniki wodne zalew Tatar, halę sportową z siłownią oraz sauną, korty tenisowe, boisko do piłki ręcznej, przystań wodną z całym sprzętem pływającym, krąg myśliwski. Dużą atrakcją w tym kompleksie jest zlokalizowany las z alejami jak też w tym rejonie usytuowane są liczne bary i puby.

Okolice Rawy Mazowieckiej charakteryzują się korzystnymi warunkami biometeorologicznymi, a poza sezonem grzewczym także aerosanitarnymi sprzyjającymi rozwojowi funkcji rekreacyjnej.

Rawa Mazowiecka posiada korzystne położenie geograficzne w centralnej Polsce pomiędzy dwoma aglomeracjami miejskimi 78 km od Warszawy i 60 km od Łodzi przy drodze nr 8 z Warszawy do Wrocławia i Pragi (w przyszłości ekspresowej).

Na terenie miasta znajduje się park miejski z unikatowym drzewostanem, Muzeum Ziemi Rawskiej.

Zamek Książąt Mazowieckich wybudowany w latach 1355 – 1370 jako gród obronny oraz siedziba Książąt Mazowieckich. Na dzień dzisiejszy w ośmiobocznej wieży prezentowane są ekspozycje o tematyce historyczno-archeologicznej.

Podstawowymi walorami zasobowymi i przyrodniczymi miasta są:

- Dolina rzeki Rawki (pełniąc rolę ważnego korytarza ekologicznego)
- Dolina rzeki Ryliki (będąca lokalnym obszarem zasilania)

Inne elementy wpływające na atrakcyjność miasta to jego znacząca rola jako głównego ośrodka administracji i usług (handel, rozwijające się funkcje targowe, nauka, i po części kultura).

Na terenie miasta w okolicy zalewu funkcjonuje hotel posiadający około 200 miejsc noclegowych, restaurację i stołówkę. Dodatkową bazę noclegową posiada Motel - 40 miejsc noclegowych wraz z restauracją i kawiarnią.

W ciągu roku w Rawie Mazowieckiej odbywa się szereg imprez, które urozmaicają życie mieszkańców i gości. Najważniejszym wydarzeniem kulturalno-rozrywkowym, a zarazem wielkim świętem jest noc bluesowa. Ma ona swoją kilkunastoletnią tradycję i jest uważana za najważniejszy plener bluesowy w Polsce centralnej, a na pewno jedyny, w którym o nagrody walczą zespoły z całej Europy.

W sezonie letnim organizowane są obchody święta miasta – Dni Rawy Mazowieckiej.

Warta jest tu do podkreślenia również odbywająca się na koniec wakacji spektakularna fiesta balonowo-spadochronowa połączona ze skokami spadochronowymi. Zawody balonowe połączone ze skokami spadochronowymi odbywają się tylko w kilku miejscach w Europie, w tym w Rawie Mazowieckiej.

Wśród obiektów zabytkowych stanowiących atrakcję turystyczną miasta wyróżnić można:

- Zabytkową willę z 1930 r. przy ul. Łowickiej – Muzeum Ziemi Rawskiej
- Grodzisko wczesnośredniowieczne z XIII wieku zwane Anielską Górą
- Parki Miejski usytuowany nad rzeką Rawką z I połowy XIX wieku uznawany za jeden z piękniejszych parków w stylu angielskim na terenie księstwa Warszawskiego
- Późnobarokowy kościół wraz z budynkiem kolegium jezuickiego
- Kościół Ojców Pasjonistów z końca XVIII wieku wraz z klasztorem,

W roku 2003 z bazy zbiorowego zakwaterowania w Rawie Mazowieckiej skorzystało 7177 turystów i osób korzystających z noclegów w tym 961 to turyści zagraniczni.

Średnia długość pobytu turysty w Rawie Mazowieckiej w 2003 roku wyniosła 2 dni, natomiast turysta zagraniczny spędził u nas średnio około 1,5 dnia.

Należy jednak zaznaczyć, że prezentowane dane statystyczne publikowane przez Urząd Statystyczny dotyczą wyłącznie rejestrowanej bazy turystycznej i ruchu turystycznego w tej bazie, nie obejmują natomiast osób zatrzymujących się u rodziny czy znajomych. To oznacza, że rzeczywisty ruch turystyczny jest wyższy niż przedstawiono, a biorąc pod uwagę fakt, iż Rawa Mazowiecka jest największym miastem w powiecie rawskim usytuowanym przy ważnych trasach tranzytowych szacuje się, że rzeczywista liczba turystów odwiedzających Rawę Mazowiecką w 2003 roku była wyższa, pomimo iż z banku danych regionalnych GUS wynika iż w ostatnich trzech latach zauważa się spadek liczby turystów odwiedzających Rawę Mazowiecką o około 19% w stosunku do roku 2001, gdzie w wykazie danych odnotowano, że liczba osób korzystających z obiektów noclegowych w ciągu całego roku 2001 wyniosła 8845, w tym liczba turystów zagranicznych 1526.

Z uwagi na uwarunkowania przestrzenne oraz ze względów ekonomicznych funkcja turystyczna powinna być preferowana jako jedyna z głównych funkcji sprzyjających rozwojowi miasta. Należy dążyć do stworzenia w Rawie Mazowieckiej silnego centrum obsługi ruchu turystycznego z bazą recepcyjną dla turystyki krajoznawczej, krótko pobytowej turystyki wypoczynkowej (indywidualnej i zorganizowanej) poszerzenie weekendowej oferty sportowej i rekreacyjnej (m. in. trasy rowerowe, konne i piesze w okolicach miasta).

Należy również zastanowić się nad zagospodarowaniem terenu wokół zamku Książąt Mazowieckich celem stworzenia warunków do wypoczynku i rekreacji oraz organizacji pikników rodzinnych na terenie parku miejskiego.

Wchodzące w skład Rawy Mazowieckiej obiekty sportowo – rekreacyjne i zielone tereny rekreacyjne mają duży wpływ na przyciągnięcie turystów i uatrakcyjnienie ich pobytu. Nie bez znaczenia dla kultury ma wpływ również Miejski Dom Kultury, który winien wprowadzać więcej atrakcji spełniającej jego funkcje. W pierwszej kolejności należy jednak zmienić jego wygląd zewnętrzny, jak i przygotować pomieszczenia spełniające potrzeby współczesne a nie przełomu lat siedemdziesiątych i osiemdziesiątych.

2.7 Sport i rekreacja

Stan infrastruktury jest jednym z najważniejszych czynników stanowiących o możliwości rozwoju sportu i rekreacji.

Liczbę i rodzaje obiektów sportowych znajdujących się na terenie miasta Rawy Mazowieckiej wg stanu na dzień 31.12.2003r. przedstawia poniższa tabela.

Obiekty sportowe na terenie miasta Rawa Mazowiecka wg stanu na dzień 31.12.2003r.

L.p.	Rodzaj obiektu	Ogółem (w tym przyszkolne)
1.	Stadion	1
2.	Hale sportowe	5
3.	Boisko do piłki nożnej	6
4.	Boiska do piłki ręcznej	9
5.	Boiska do piłki siatkowej	3
6.	Boisko do piłki siatkowej plażowej	1
8.	Boisko do koszykówki	3
7.	Korty tenisowe	3
8.	Siłownia	1

Działalność rekreacyjna musi być realizowana również o naturalne obszary, wypoczynkowe szlaki oraz o planowaną ścieżkę rowerową.

Zasoby przyrodnicze stanowią główne zaplecze rekreacyjne dla całej aglomeracji rawskiej. Rozmieszczone są one jednak bardzo nierównomiernie.

Dużą powierzchnię zajmuje las zgrupowany na terenie Ośrodka Sportu i Rekreacji i poza granicami na terenie gminy, pozostałe to tzw. treny zieleni miejskiej (park, cmentarz, zieleńce, skwery i zieleń miejska).

2.8. Czynniki ograniczające możliwości ruchu turystycznego i rozwój zagospodarowania turystycznego, rekreacyjnego w mieście

- brak ścieżki rowerowej
- mało atrakcyjna oferta urządzeń sportowych oraz brak wystarczającego terenu do organizowania corocznych imprez rozrywkowych,
- niedostateczna estetyka niektórych fragmentów miasta odwiedzanych przez turystów, (ul. Ziemowita, Zamkowa), zbyt mało elementów podkreślających walory OSiR-u
- mała ilość parkingów tak dla autokarów jak i dla samochodów osobowych,
- brak toalet publicznych,
- niski standard i ograniczona pojemność istniejącego kąpieliska,
- nie wykorzystane możliwości zagospodarowania turystyczno-rekreacyjnego terenów zielonych,
- brak atrakcyjnego zagospodarowania ciągu bulwarów nadrzecznych.

Źródła informacji

1) Główny Urząd Statystyczny

2) Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta

3) Plan Rozwoju Lokalnego Miasta

4) Dane pozyskane z instytucji i organizacji na terenie miasta niezbędne do opracowania programu

3. Sfera społeczna

Lata	Powierzchnia w km ²	Ludność					Wskaźnik feminizacji	
		ogółem	mężczyźni		kobiety			Na 1 km ²
			osób	%	osób	%		
1995	13,7	18.333	8.974	48,9	9.359	51,1	1338	104
2000	14,0	18.435	8.965	48,9	9.421	51,1	1.317	105
2001	14,0	18.315	8.965	48,9	9.350	51,1	1.308	104
2002	14,0	17.853	8.629	48,3	9.224	51,7	1.306	107
2003	14,0	17.784	8.579	48,2	9.205	51,8	1.301	107

Lata	Ludność w wieku przedprodukcyjnym		Ludność w wieku produkcyjnym		Ludność w wieku poprodukcyjnym	
	w osobach	w %	w osobach	w %	w osobach	w %
1995	5.757	31,4	10.990	59,9	1.586	8,7
2000	4.788	26,0	11.796	64,0	1.851	10,0
2001	4.507	24,6	11.919	65,1	1.889	10,3
2002	4.222	23,6	11.699	65,5	1.932	10,9
2003	3.983	22,4	11.856	66,7	1.945	10,9

3.1. Demografia

Ludność Rawy Mazowieckiej stanowi 17.784 mieszkańców. (na koniec 2002r.) Począwszy od roku 1995 jako jedyne miasto w obecnym województwie skierniewickim miała ubytek migracyjny. Obserwuje się początek intensyfikacji procesu starzenia się ludności przejawiającej się stałym zmniejszeniem liczebności dzieci i młodzieży oraz wzrostu ludności w wieku poprodukcyjnym.

Utrzymujący się w obecnym czasie ubytek ludności w wieku największej aktywności rozrodczej i zawodowej może spowodować dalsze niekorzystne zmiany w strukturze biologicznej ludności i trendy demograficzne. Na stu mężczyzn przypada 107 kobiet, co powoduje wzrost wskaźnika feminizacji.

Przewaga kobiet pojawia się dopiero wśród mieszkańców powyżej 40 roku życia.

Zmiany podstawowych zjawisk demograficznych w Rawie Mazowieckiej są objawem ukształtowania się nowego modelu rodziny. Zjawisko to jest wyrazem bardzo szybkiego przystosowania się populacji Rawian do nowej sytuacji ekonomicznej.

Liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym obniżyła się w badanym okresie od roku 1995 do 2003 o 1.774 osoby. Sytuację taką warunkują zmiany:

- strukturalne (ograniczenie przez państwo oraz pracodawców świadczeń socjalnych, zła sytuacja na rynku pracy)
- kulturowe (spadek znaczenia wartości i norm, dążenie do samorealizacji, zmiana pozycji kobiety w rodzinie, konsumpcjonizm),
- technologiczne (rewolucja informacyjna, podniesienie świadomości w zakresie regulacji urodzeń).

Z drugiej zaś strony nastąpiło wydłużenie średniej długości życia w 2003r. wyniosła 77 lat dla kobiet (w Polsce 78) i 70 lat dla mężczyzn (w Polsce 69).

Proces starzenia się jest więc bardziej zaawansowany wśród kobiet.

Udział kobiet w wieku powyżej 65 lat w 2002 r. wynosił 5,4% .

Rozwój ludnościowy jest wypadkową przyrostu naturalnego i salda migracji.

Odływ migracyjny następuje w przeważającej większości w relacjach między miastami co, związane jest głównie z przemieszczenia się ludzi młodych w wielu od 20-30 lat w celu zdobycia wykształcenia i w konsekwencji atrakcyjniejszej pracy.

Przyczyną odpływu migracyjnego z Rawy Mazowieckiej oprócz wymienionych wyżej jest dodatkowo przemieszczanie się osób wykształconych i zamożnych do większych aglomeracji poprzez pracę, naukę, handel usługi.

Przemieszczenia wewnątrz samego miasta dotyczą odpływu ludności z osiedli ze starą zabudową mieszkaniową do domów jednorodzinnych budowanych na osiedlach jednorodzinnych na terenie miasta.

Wskaźnik dynamiki demograficznej (stosunek liczby urodzeń do liczby zgonów)wynosił 2,3% i zwiększył się w stosunku do roku 2003 do 2,4% .

Nadal spadać będzie liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym o około 200 osób.

W Rawie Mazowieckiej wzrosła liczba ludności w wieku produkcyjnym porównując lata 2002/2003 o 157 osób.

Wzrosła również liczba ludności w wieku poprodukcyjnym o 13 osób osiągając poziom 1945 osób.

Prognozy demograficzne dla powiatu rawskiego w tysiącach osób

Lata	2005	2010	2015	2020	2025	2030
Liczba ludności, w tym:	49,5	48,7	48,0	47,2	46,3	45,2
kobiety	25,0	24,7	24,4	23,9	23,5	22,9
mężczyźni	24,5	24,0	23,6	23,3	22,8	22,3

GUS nie prowadzi prognoz demograficznych dla miasta Rawy Mazowieckiej

Głębokie zmiany w strukturze ludności wg wieku, wywołane przesuwaniem się wyżej i niżej demograficznych, spowodują określone konsekwencje w wielu dziedzinach życia. Spadek liczby dzieci w wieku do lat 6 wpłynie na kształtowanie się sieci szkół i przedszkoli oraz może wpłynąć na likwidację szkół na różnym poziomie nauczania, lecz z drugiej strony ułatwi dostęp do szkół i w dalszej perspektywie może wpływać na wzrost poziomu wykształcenia ludności.

Spadek liczby ludności w wieku produkcyjnym zmniejszy nacisk na rynek pracy i doprowadzi do zmniejszenia rozmiarów bezrobocia.

Natomiast wzrost liczby ludzi starszych będzie wywierał wpływ na system świadczeń społecznych, rynek wyrobów farmaceutycznych, zapotrzebowanie na różnego rodzaju usługi na rzecz ludności.

3.2. Bezpieczeństwo

Centrum miasta charakteryzuje się specyficzną zabudową, starymi kamienicami z oficynami, w których mieszkają po części ludzie o niskim poziomie wykształcenia niewielkim dochodzie, często bezrobotni wywodzący się z rodzin patologicznych.

Niepokojący jest wzrost rozbojów i wymuszeń rozbójniczych.

Przyczyn należy szukać w ubożeniu społeczeństwa, w tym w szczególności rodzin wielodzietnych i z patologii.

Z przeprowadzonych przez Policję analiz wynika, że w I kw. 2005r. odnotowano 19 czynów karalnych popełnionych przez nieletnich. Przepięstwa te dotyczą głównie zdarzeń na terenie szkół, na terenie ośrodka sportu i rekreacji na terenach osiedli mieszkaniowych i w centrum miasta.

Według Policji od dłuższego czasu odnotowuje się wzrost ujawnionych nieletnich będących pod wpływem alkoholu.

W I kwartale br. ujawniono 24 nieletnich pod wpływem alkoholu w tym 18 chłopców, 6 dziewczynek z czego 3 w stanach upojenia przewiezionych zostało do szpitala. Ujawniono ponadto 87 wykroczeń związanych ze spożywaniem alkoholu w miejscach publicznych.

W ostatnim czasie daje się zauważyć znaczną eskalację zjawiska narkomanii. Po środki psychoaktywne sięga coraz więcej dzieci i młodzieży. Około 20% uczniów zarówno gimnazjów jak i szkół ponadgimnazjalnych z Rawy Mazowieckiej twierdzi, że narkotyki pomagają w nauce, a więc nie należy się dziwić, że cieszą się dużą popularnością. Z przeprowadzonych badań ankietowych na terenie rawskich szkół wynika, iż 20% uczniów zażywało narkotyki.

W zakresie bezpieczeństwa na drogach publicznych na terenie miasta odnotowanych było przez Komendę Powiatową Policji – 8 wypadków drogowych (dotyczy I kwartału br.) w wyniku których 2 osoby zostały zabite (piesi) natomiast 7 osób zostało rannych.

Najbardziej niebezpiecznym rejonem pod względem wypadków jest ciąg komunikacyjny przy ul. Tomaszowskiej i Kościuszki, na tym właśnie ciągu doszło do 2 wypadków śmiertelnych i potrażeń pieszych. W powyższym okresie sprawozdawczym funkcjonariusze KPP zatrzymali i osadzili w P.D.O.Z. 131 osób. Ponadto podjęli 146 interwencji z tego 76 dotyczyło miejsc publicznych, a 70 dotyczyło interwencji domowych.

3.3. Dochody ludności

Przeciętne wynagrodzenia miesięczne brutto w zakładach średnich i dużych z siedzibą na terenie miasta wyniosły w 2003 r. kwotę 1.703,54 zł. Wielkość ta w kraju wyniosła 2.341,53 zł., a w województwie łódzkim 2.019,20 zł.

Najwyższe wynagrodzenie w sektorze przedsiębiorstw wypłacają firmy zajmujące się zaopatrywaniem w energię elektryczną, gaz, wodę, transportem, składowaniem. W strukturze dochodów ludności, oprócz wynagrodzeń mieszczą się także emerytury i renty.

Dochodami ludności są również inne świadczenia wypłacane przez ZUS zasiłki jednorazowe, odszkodowania.

Pozapłacowe dochody ludności stanowią też zasiłki dla bezrobotnych inne świadczenia z Funduszu Pracy, zasiłki z pomocy społecznej, dodatki mieszkaniowe.

Źródłem zwiększenia zasobów finansowych – choć nie można ich nazwać dochodami – są też odszkodowania z tyt. ubezpieczeń majątkowych i osobowych oraz z tyt. ubezpieczeń na życie, wypłacane przez Zakłady i Towarzystwa Ubezpieczeniowe jak również oprocentowanie depozytów bankowych czy też zyski z papierów wartościowych. Z badań budżetów rodzinnych województwa łódzkiego przeprowadzonych przez Urząd Statystyczny wynika, że przeciętny miesięczny dochód netto na osobę w gospodarstwie domowym wynosił w 2003r. 683,35 zł, w tym:

- z pracy najemnej 320,82 zł
- z pracy na własny rachunek 47,57 zł
- ze świadczeń społecznych i innych świadczeń socjalnych 234,30 zł

Narodowy spis powszechny ludności i mieszkań przeprowadzony w 2002 r. ujawnił między innymi główne i dodatkowe źródła utrzymania osób w Rawie Mazowieckiej.

Zgodnie z wynikami spisu najwięcej osób 9.249 utrzymuje się z pracy najemnej oraz emerytur i rent.

W tej liczbie 2.081 osób posiada własne źródło utrzymania w postaci pracy, 6.258 osób utrzymuje się z nie zarobkowych źródeł. Pozostałe osoby są na utrzymaniu innych członków rodziny. Wśród nich dominują dzieci w wieku do lat 14 – 3.209 dzieci tj. ok. 18%.

3.4. Mieszkalnictwo

Najwięcej mieszkań zlokalizowanych jest na osiedlach:

1) wielorodzinnych,

- osiedle Zamkowa Wola
- osiedle Solidarności
- osiedle 9-go Maja
- osiedle Tomaszowska
- osiedle Zwolińskiego
- osiedle Nowa i Słowackiego

2) zwartej zabudowy centrum miasta,

3) na osiedlach jednorodzinnych takich jak:

- osiedle Jeżowska
- osiedle Osada Dolna
- osiedle Tatar
- osiedle Skierniewicka
- pozostałe rejony miasta

Warunki mieszkaniowe w zasobach komunalnych poza budynkami wielorodzinnymi, gdzie istnieje współwłasność osób fizycznych i miasta są wyjątkowo niekorzystne z powodu złego stanu technicznego tych obiektów, niskiego standardu mieszkań (ustępów splukiwanych nie ma 35%, 35% nie posiada łazienki, 45% posiada ogrzewanie piecowe).

Usytuowanie części mieszkań komunalnych, 25 % w budynkach przedwojennych powoduje występowanie dużego deficytu jakościowego komunalnych zasobów mieszkaniowych.

Mieszkania spółdzielcze Rawsko-Mazowieckiej Spółdzielni Mieszkaniowej w 100% zasobów ma wyposażenie w wodociąg, ustęp i łazienkę. Centralnego ogrzewania nie posiadają 4 bloki.

Część mieszkań prywatnych, zwłaszcza kamienic w centrum miasta została wybudowana przed wojną, ale w większości w okresie powojennym.

Znacznie poprawiły się w ostatnich latach wskaźniki zagęszczenia zasobów mieszkaniowych. Na jedno mieszkanie przypada 1,84 osoby, obniżyła się liczba osób na 1 izbę 0,80 z tym, że wskaźnik ten dla mieszkań gminy wynosi 0,70%, dla mieszkań skarbu państwa 0,87% a dla mieszkań stanowiących własność zakładu pracy 0,90%.

Wzrosła zaś przeciętna powierzchnia użytkowa przypadająca na 1 osobę 20 m². Wyższy wskaźnik charakteryzuje jedynie mieszkania stanowiące własność osób fizycznych 25 m², zaś przeciętna powierzchnia użytkowa dla zasobów Rawy Mazowieckiej wynosi 15 m².

Podobnie jak inne miasta Rawa Mazowiecka przeżywa od lat 90-tych regres budownictwa mieszkaniowego wyrażający się spadkiem liczby budowanych mieszkań komunalnych jak i spółdzielczych (poza budownictwem deweloperskim).

Fakt ten został spowodowany niekorzystnymi dla inwestorów zmianami finansowania budownictwa mieszkaniowego po 1989 roku, wysokim oprocentowaniem kredytów bankowych wynikających z poziomu inflacji. Jednak czynnikiem decydującym o ogólnie złej sytuacji mieszkaniowej na terenie miasta było zupełne zaniechanie realizacji nowego budownictwa komunalnego na wynajem oraz brak właściwej i racjonalnej polityki remontowej i gospodarowania zasobami komunalnymi przed 1989 rokiem.

Ważnym elementem ograniczającym rozwój budownictwa mieszkaniowego wielorodzinnego są wysokie koszty budowy i zubożenie społeczeństwa.

Niedobór mieszkań wynosi około 400 i tyle rodzin oczekuje na mieszkanie komunalne.

W związku z wchodzeniem w dorosłe życie wyżu demograficznego z lat 70-tych i 80-tych, w najbliższych latach należy spodziewać się zwiększonego zapotrzebowania na mieszkania.

Czynniki decydujące o aktualnej sytuacji mieszkaniowej zaowocowały negatywnymi skutkami wyrażającymi się:

- deficytem jakościowym mieszkań wynikającym ze stanu w jakim znajdują się istniejące zasoby, szczególnie te stare komunalne,
- brak preferencyjnych kredytów mieszkaniowych dla młodych małżeństw,
- deficytem ilościowym mieszkań,
- w niestabilnych przepisach podatkowych,
- przeciętnymi miesięcznymi wynagrodzeniami, a ceną 1m² mieszkania.

Istotnym uwarunkowaniem mającym wpływ na poprawę sytuacji mieszkaniowej jest poziom dochodów gospodarstw domowych, które to dochody decydują o efektywnym popycie na mieszkania. Dotyczy to szczególnie tych gospodarstw domowych, które nie dysponują samodzielnym mieszkaniem oraz tych, które mają własne mieszkanie lecz chcą poprawić standard zamieszkiwania.

Ceny mieszkań na rynku wtórnym w mieście pod koniec 2004 r. kształtowały się na poziomie 1.200 zł/m²

Ceny nieruchomości gruntowych w Rawie Mazowieckiej są zróżnicowane i uzależnione od lokalizacji i uzbrojenia.

Cena 1m² działki uzbrojonej przeznaczonej pod budownictwo jednorodzinne w granicach administracyjnych miasta w 2004 roku mieściła się w przedziale od 30,00 zł/m² do 50,00 zł/m².

Działki nieuzbrojone są znacznie tańsze, ich cena kształtuje się na poziomie od 10,00 zł/m² do 30,00 zł/m² powierzchni.

Ceny prawa wieczystego użytkowania działek w obrocie wtórnym kształtują się na poziomie od 30,00 do 50,00 zł za m² i zależą od lokalizacji.

Istotny wpływ na rynek mieszkaniowy w Rawie wywierają urbanizacje terenów sąsiednich gmin na których mieszkańcy Rawy Mazowieckiej kupują tereny budując domy jednorodzinne, mimo dalszego związania z miastem poprzez pracę, naukę, kulturę, zakupy czy interesy.

3.5. Oświata i wychowanie

System oświaty i wychowania w Rawie Mazowieckiej obejmuje:

czy interesy.

3.5. Oświata i wychowanie

System oświaty i wychowania w Rawie Mazowieckiej obejmuje:

czy interesy.

3.5. Oświata i wychowanie

System oświaty i wychowania w Rawie Mazowieckiej obejmuje:

			2006	2007	2008
	- Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych		874	910	920
	Szkoły średnie niepubliczne	4			
	- Studium i Liceum Ekonomiczne FORUM		206	211	211
	- Prywatny Zespół Szkół dla Dorosłych		349	237	237
	- Szkoła Policealna dla Dorosłych		175	200	200
	- Technikum Zawodowe dla Dorosłych		385	279	279
5.					

Przewiduje się, że tendencja ta będzie miała charakter kilkuletni, a związana jest z obserwowanym ostatnio ujemnym przyrostem naturalnym. Rodzić to będzie konieczność przeprowadzenia restrukturyzacji sieci szkół w mieście.

3.6. Kultura

W Rawie Mazowieckiej funkcjonują 4 instytucje kultury tj:

- Muzeum Ziemi Rawskiej gromadzące zabytki archeologiczne, etnograficzne, historyczne, sztuki, numizmaty oraz pamiątki związane z Rawą Mazowiecką i regionem rawskim.
- Miejska Biblioteka Powiatowa
- Miejski Dom Kultury posiadający salę widowiskową na 300 miejsc, będący organizatorem imprez o zasięgu ogólnopolskim; jak jedyny w Polsce festiwal plenerowy bluesowy – noc bluesowa i międzywojewódzki przegląd muzyki młodzieżowej
- Kino zlokalizowane w Miejskim Domu Kultury

Według uzyskanych danych liczba pracowników zatrudnionych bezpośrednio w sferze kultury w Rawie Mazowieckiej wynosi 22 osoby.

Analiza aktywności oraz potencjał sfery kultury w mieście wykazuje obszary zagadnień wymagających działań korygujących takich jak:

- Stan infrastruktury kulturalnej,
- Potrzebę dekoncentracji usług kulturalnych,
- Zróżnicowanie i poszerzenie oferty kulturalnej.

Większość instytucji kulturalnych prowadzonych przez miasto mieści się w obiektach, które zostały zaadoptowane na ten cel, w związku z czym nie spełniają one w sposób należyty współczesnych standardów przestrzenno-kubaturowych, powierzchniowych oraz wymogów komunikacyjnych i funkcjonalnych.

A zatem koniecznością staje się gruntowana modernizacja istniejącej bazy np. domu kultury, biblioteki, muzeum (zgromadzenie wszystkich zbiorów etnograficznych w jednym miejscu).

Pod pojęciem dostępności ofert kulturalnych wskazuje się dysproporcje w przestrzennym rozmieszczeniu placówek kulturalnych np. rozproszenie siedziby Muzeum Ziemi Rawskiej.

Natomiast kwestia zróżnicowania oferty i usług kulturalnych powinna znaleźć rozwiązanie między innymi poprzez tworzenie nowych instytucji kultury, które wypełniać będą zadania związane z poszerzeniem perspektywy społecznej, percepcji sztuki i kultury np. powołania Multimedialnego Ośrodka Działań Artystycznych.

Praktyka działań prokulturowych stosowana konsekwentnie przez inne miasta, które potraktowały sferę kultury jako jeden z ważniejszych nośników promocyjnych dowodzi, że w niedługim czasie przekłada się to na wykreowanie pozytywnego wizerunku miasta, wzmocnienie poczucia lokalnej tożsamości jak i na efektywny wzrost zainteresowania potencjalnych inwestorów i środowisk biznesowych.

3.7. Ochrona zdrowia

Organizacja służby zdrowia na terenie miasta Rawy Mazowieckiej oparta jest o placówki leczenia stacjonarnego i ambulatoryjnego.

W Rawie Mazowieckiej funkcjonuje jeden szpital oraz pięć przychodni.

Świadczenia medyczne w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej w mieście zabezpiecza 40 lekarzy (6 lekarzy rodzinnych, 17 pediatrów oraz 17 lekarzy innych specjalności).

Lokalizacja, stan pomieszczeń i wyposażenie odpowiada standardom tych placówek.

Świadczenia specjalistyczne na obszarze miasta oferują publiczne i niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej oraz prywatne gabinety specjalistyczne.

Usługi stomatologiczne świadczą 4 poradnie w ramach ubezpieczenia.

Oprócz tego funkcjonują takie gabinety i poradnie rehabilitacyjne jak: SPZOZ, NZOZ GADENT oraz RAW-MEDICA oraz 1 poradnia świadcząca usługi zdrowotne w zakresie psychiatrii i psychologii (również dla dzieci i młodzieży).

Opiekę długoterminową zapewnia szpital Św. Ducha w tym jedno Hospicjum i jedna poradnia medycyny paliatywnej.

Stan techniczno-sanitarny placówek leczenia ambulatoryjnego ulega poprawie co związane jest z rosnącą konkurencją na rynku usług medycznych a także jest konsekwencją egzekwowania zaleceń i decyzji Państwowej Inspekcji Sanitarnej. Jednak nie wszystkie placówki są dostosowane dla potrzeb osób niepełnosprawnych.

Lokalizacja placówek służby zdrowia rozmieszczona jest w różnych rejonach miasta i jest dostępna dla ich pacjentów.

3.8. Struktura organizacji pozarządowych

Po raz pierwszy w Polsce ustrojowa definicja organizacji pozarządowej pojawiła się w zapisach ustawy z dnia 24 kwietnia 2003r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz.U.Nr 96 poz. 873). Do tej pory pojęcie organizacji pozarządowej nie było nigdzie zdefiniowane co prowadziło do wielu sporów podmiotowych w tym zakresie, pozostawiając te kwestie w sferze interpretacji intuicyjnej. Jedynymi aktami prawnymi, w których pojawiał się ten termin były: ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.

Zgodnie z ustawą o działalności instytucji pożytku publicznego i wolontariacie z dnia 24 kwietnia 2003r. (Dz.U. z dnia 29 maja 2003) organizacją pozarządową jest każda instytucja - zarówno osoba prawna jak i jednostka organizacyjna nie posiadająca osobowości prawnej - utworzona na podstawie ustaw, która nie jest jednostką sektora finansów publicznych oraz która działa w celu innym niż osiągnięcie zysku.

Cytowana ustawa w sposób pośredni określiła listę podmiotów, które należy uznać za organizacje pozarządowe. Dodatkowymi aktami prawnymi pozwalającymi na weryfikację i uzupełnienie listy podmiotów uznawanych za organizacje pozarządowe są: rozporządzenie ministra sprawiedliwości w sprawie szczegółowego sposobu prowadzenia rejestrów wchodzących w skład Krajowego Rejestru Sądowego oraz ustawa o finansach publicznych, zawierająca katalog podmiotów należących do sektora finansów publicznych, umożliwiającą na podstawie wnioskowania na sformułowanie definicji organizacji spoza tego sektora. Zgodnie z powyższym powstała obszerna lista podmiotów, która jednakże nie stanowi katalogu zamkniętego:

- Stowarzyszenia
- Związki stowarzyszeń

- Fundacje
- Stowarzyszenia kultury fizycznej
- Związki sportowe
- Polskie związki sportowe
- Stowarzyszenia kultury fizycznej o zasięgu ogólnokrajowym
- Uczniowskie kluby sportowe
- Stowarzyszenia kultury fizycznej nie prowadzące działalności gospodarczej
- Kółka rolnicze
- Rolnicze zrzeszenia branżowe
- Związki rolników kółek i organizacji rolniczych
- Związki zawodowe rolników indywidualnych
- Cechy rzemieślnicze
- Izby rzemieślnicze
- Związek Rzemiosła Polskiego
- Zrzeszenia handlu i usług
- Zrzeszenie transportu
- Ogólnokrajowe reprezentacje zrzeszeń handlu i usług
- Ogólnokrajowe reprezentacje zrzeszeń transportu
- Inne organizacje przedsiębiorców, co obejmuje organizacje o których mowa w ustawie z dnia 30 maja 1989 r. o samorządzie zawodowym niektórych przedsiębiorców
- Izby gospodarcze, Krajowa Izba Gospodarcza
- Związki zawodowe oraz ich jednostki organizacyjne posiadające osobowość prawną
- Ogólnokrajowe związki międzybranżowe
- Ogólnokrajowe zrzeszenia międzybranżowe
- Związki pracodawców
- Federacje i konfederacje związku pracodawców
- Organizacje studenckie
- Partie polityczne

Ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie wymienia także grono organizacji, które z definicji organizacjami pozarządowymi nie są, jednakże zostały z nimi zrównane w prawach gdyż ustawa przewiduje dla nich możliwość prowadzenia działalności pożytku publicznego, otrzymywania dotacji na zasadach określonych w ustawie, a także mogą one uzyskać status organizacji pożytku publicznego. Są to podmioty wymienione w art.3 ust.3 ustawy tj:

- 1) osoby prawne i jednostki organizacyjne kościołów i związków wyznaniowych – np. parafie, diecezje, zakony, klasztory, zbory, kustodie, Caritas Chrześcijańska S,
- 2) służba Charytatywna czy Bractwo Młodzieży Prawosławnej, klasztory, gminy żydowskie i muzułmańskie,
- 3) stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego.

Rawskie organizacje pozarządowe borykają się z szeregiem problemów z których najważniejsze to:

- Problemy z pozyskiwaniem funduszy zewnętrznych na działalność statutową. Wynikają one przede wszystkim z braku wiedzy na ten temat i niechęci do jej zdobywania. W dalszym ciągu popularna jest również w środowisku organizacji

pozarządowych postawa roszczeniowa, wynikająca z zaszłości lat ubiegłych, której efektem jest błędne założenie, że organizacjom należy się wsparcie – przede wszystkim finansowe – za sam fakt ich istnienia.

- Ponadto w naszym mieście brak jest prężnie działającej tzw. organizacji „parasolowej” wspierającej działalność organizacji pozarządowych. Rolę tę w miarę możliwości bierze na siebie Wydział Gospodarki Komunalnej i Wydział Oświaty Urzędu Miasta, jednakże z punktu widzenia organizacji pozarządowych, nie jest możliwe pełne porozumienie między sektorem pozarządowym i samorządowym, a co za tym idzie pewnych działań wydziały te nie są w stanie realizować.
- Problemy lokalowe – wiele organizacji nie ma swojej siedziby i korzysta w tym zakresie z gościnności różnych instytucji lub osób prywatnych. Rozwiązaniem tego problemu byłoby stworzenie Inkubatora Organizacji Pozarządowych

L.p.	Nazwa organizacji	Typ organizacji	Adres siedziby organizacji
1.	Polski Czerwony Krzyż – Zarząd Rejonowy	Organizacja	ul. Kościuszki 5 96-200 Rawa Mazowiecka
2.	Polski Związek Niewidomych – Okręg Łódzki Koło Terenowe Nr XVIII	Stowarzyszenie	ul. Kościuszki 5 96-200 Rawa Mazowiecka
3.	Stowarzyszenie Hospicjum	Stowarzyszenie	ul. Tomaszowska 10I 96-200 Rawa Mazowiecka
4.	Stowarzyszenie „Przymierze Rodzin”	Stowarzyszenie	ul. Tomaszowska 10I 96-200 Rawa Mazowiecka
5.	Stowarzyszenie Rodziców i Opiekunów Dzieci Niepełnosprawnych „Dobro Dzieci”	Stowarzyszenie	ul. K. Wielkiego 9/4 96-200 Rawa Mazowiecka
6.	Rawskie Stowarzyszenie Abstynenckie „SZANSA”	Stowarzyszenie	ul. Tomaszowska 10J 96-200 Rawa Mazowiecka
7.	Związek Harcerstwa Polskiego – Komenda Chorągwi Łódzkiej im. A.Kamińskiego	Stowarzyszenie	ul. Niepodległości 3 96-200 Rawa Mazowiecka

3.9. Identyfikacja problemów

1. Niekorzystne zmiany struktury ludności wg. grup ekonomicznych:
 - wzrost liczby ludności w wieku poprodukcyjnym wpłynie na zmiany w systemie ochrony zdrowia, systemie świadczeń społecznych, zabezpieczenia farmaceutycznego, wzrost zapotrzebowania na różnego rodzaju usługi
2. Niski poziom dochodów ludności w porównaniu z innymi dużymi miastami, przy jednoczesnym wzroście kosztów utrzymania.
3. Pogłębiające się zróżnicowanie socjalne grup społecznych.
4. Niedostateczna, w stosunku do potrzeb liczba oddawanych do użytku mieszkań zwłaszcza mieszkań socjalnych.
5. Zagrożenie wzrostu bezdomności wynikające z trudności kosztów utrzymania mieszkania przez coraz większą liczbę rodzin (wzrost zaległości czynszowych, liczby eksmisji).
6. Niedostatecznie rozwinięta baza sportowo- rekreacyjna i kulturalna.
7. Niski poziom korzystania z dóbr kultury oraz potrzeb w zakresie estetyki otoczenia.
8. Wzrost rodzin charakteryzujących się wyuczoną bezradnością opiekuńczo- wychowawczą wobec dorastającej młodzieży ze względu na brak pozytywnych wzorców.
9. Niska efektywność funkcjonowania sektora ochrony zdrowia na obecnym etapie reform systemowych.
10. Słabość struktur demokratycznych (mała aktywność środowisk lokalnych, niska frekwencja wyborcza).

1. Tabela zestawienie podstawowych danych statystycznych w sferze społeczno – gospodarczej
 Rawy Mazowieckiej

Wyszczególnienie	2000 r.	2001 r.	2002 r.	2003 r.
Powierzchnia miasta ogółem w km ²	14,0	14,0	14,0	14,0
Liczba ludności	18.435	18.315	17.853	17.784
Liczba mieszkańców na 1 km ²	1.316	1.306	1.306	1.301
Przyrost naturalny	46	37	39	42
Saldo migracji	-51	-83	-42	Brak danych
Liczba podmiotów gospodarczych w tym prywatnych	1.993	2.057	2.152	Brak danych
Liczba pracujących mieszkańców	4.754	4.415	4.475	5.169
Liczba zatrudnionych w przemyśle	2.038	1.768	1.845	2.153
Liczba bezrobotnych	1.638	1.701	1.779	Brak danych
Zasoby mieszkańowe	5.510	5.523	5.610	5.875
Przebiegna powierzchnia użytkowa mieszkań na 1 osobę w m ²	17,4	17,6	19,4	20,8
Liczba nowowbudowanych mieszkań	36	13	26	19
Przebiegna powierzchnia nowowbudowanego mieszkania w m ²	90,6	146,2	161,1	144,3
Liczba uczniów	7.114	6.540	6.631	6.772
Liczba mieszkańców na 1 łóżko szpitalne	104,15	85,98	96,50	96,12
Dochody budżetu miasta w tys. zł	20.509	22.189	23.890	27.450
Wydatki budżetu miasta w tys. zł	21.311	25.400	23.896	26.003

Analiza SWOT

MOCNE STRONY:

- ❖ bogata historia miasta, zabytki,
- ❖ układ przestrzenny związany z dziedzictwem historycznym i kulturowym miasta
- ❖ bogaty zasób zieleni,
- ❖ dobre warunki do rozwoju gospodarki turystycznej,
- ❖ położenie w bliskiej odległości od dwóch wielkich aglomeracji miejskich tj łódzkiej i warszawskiej stanowiących znaczący rynek zbytu dla towarów i usług oraz stwarzający możliwości pozyskiwania inwestorów i kapitału,
- ❖ położenie przy drodze nr 8 w przyszłości ekspresowej łączącej Warszawę z Pragą oraz porty nadbałtyckie z Europa Południową,
- ❖ pełnienie funkcji ośrodka administracyjno – usługowego o ponadlokalowym znaczeniu (stolica powiatu),
- ❖ znaczne zasoby i walory przyrodnicze rzeki Rawki i Rylki (korytarz ekologiczny) obszar lokalnego zasilania,
- ❖ zbiorniki retencyjne Tatar i Rawa Dolna o funkcjach przyrodniczych (Tatar) i użytkowych,
- ❖ korzystne warunki biometereologiczne i aerosanitarne, sprzyjające rozwojowi funkcji rekreacyjnych,
- ❖ lokalizacja obiektów zabytkowych w centrum miasta,

SŁABE STRONY

- ❖ duży udział zabudowy wielorodzinnej o niskim standardzie mieszkań,
- ❖ zanieczyszczenia powietrza szczególnie w starych rejonach miasta z powodu pieców węglowych,
- ❖ zbyt niska ranga kultury, mała liczba imprez o znaczeniu międzynarodowym, niedostateczna liczba obiektów dla takich imprez,
- ❖ brak zabytków klasy europejskiej,
- ❖ brak starego miasta,
- ❖ starzenie się społeczeństwa, ujemny przyrost naturalny,
- ❖ brak wyższych uczelni,
- ❖ brak przemysłu, wysokich technologii,
- ❖ niska świadomość i przestrzeganie prawa przez mieszkańców jak i brak znajomości praw i obowiązków mieszkańców,
- ❖ brak połączenia kolejowego,
- ❖ niedorozwój jakościowy infrastruktury technicznej,
- ❖ brak składowiska odpadów przemysłowych,
- ❖ mała czytelność układu urbanistycznego dla przyjezdnych,
- ❖ degradacja techniczna, estetyczna i społeczna XIX wiecznej zabudowy mieszkaniowej.

SZANSE

- ❖ możliwość zewnętrznego finansowania w szczególności ze środków Unii Europejskiej działań ukierunkowanych na rozwój miasta,
- ❖ rozwój szkolnictwa,
- ❖ poprawa warunków mieszkaniowych,
- ❖ wyprowadzenie ruchu tranzytowego z centrum miasta i ochrona tzw. starówki po oddaniu drogi obwodowej, zmniejszenie emisji hałasu i spalin.

ZAGROŻENIA:

- ❖ powstawanie zjawiska przestrzennej koncentracji ubóstwa,
- ❖ pogłębiające się różnicowanie socjalne grup społecznych,
- ❖ ryzyko degradacji centrum miasta z powodu złego stanu zasobów mieszkaniowych, pustostanów, sklepów i mało atrakcyjnej przestrzeni publicznej,
- ❖ brak skutecznej polityki mieszkaniowej państwa,
- ❖ trudności w rozwiązywaniu problemów utylizacji odpadów i innych konfliktowych problemów gospodarki komunalnej,
- ❖ zagrożenia przestępczością,
- ❖ wyjątkowo niskie środki państwowe na infrastrukturę techniczną w mieście,
- ❖ niewystarczająca ilość miejsc pracy,
- ❖ brak skutecznej polityki mieszkaniowej państwa,
- ❖ trudności w rozwiązywaniu problemów utylizacji odpadów i innych konfliktowych problemów gospodarki komunalnej,
- ❖ zagrożenia przestępczością,
- ❖ wyjątkowo niskie środki państwowe na infrastrukturę techniczną w mieście,
- ❖ niewystarczająca ilość miejsc pracy,
- ❖ brak skutecznej polityki mieszkaniowej państwa,
- ❖ trudności w rozwiązywaniu problemów utylizacji odpadów i innych konfliktowych problemów gospodarki komunalnej,
- ❖ zagrożenia przestępczością,
- ❖ wyjątkowo niskie środki państwowe na infrastrukturę techniczną w mieście,
- ❖ niewystarczająca ilość miejsc pracy,

10. Dane uzyskane z Wydziału Zarowia oraz Wydziału Kultury i Sportu Starostwa Powiatowego w Rawie Maz.

II. NAWIĄZANIE DO STRATEGICZNYCH DOKUMENTÓW DOTYCZĄCYCH ROZWOJU PRZESTRZENNO-SPOŁECZNO-GOSPODARCZEGO TERENU, KTÓRY MA ZOSTAĆ PODDANY REWITALIZACJI.

1. Strategia rozwoju województwa łódzkiego.

Sejmik Województwa Łódzkiego przyjął „Strategię rozwoju województwa łódzkiego”. Dokument określa zasadnicze kierunki oraz metody działania, które mają pozwolić na zwiększenie tempa rozwoju województwa. W oparciu o ten dokument samorząd województwa podejmować będzie działania na rzecz społeczności województwa pokonania wewnętrznych różnicowań i osiągnięcia pełnej integracji.

„Misją województwa łódzkiego jest stworzenie warunków do osiągnięcia zrównoważonego i trwałego rozwoju zgodnego ze standardami Unii Europejskiej poprzez optymalne wykorzystanie wszystkich dostępnych walorów województwa oraz wynegocjowanych przez Polskę warunków akcesji”.

W dokumentach strategii przyjęto zestaw celów strategicznych (priorytetów) pośrednich, które są zgodne z założeniami programu rewitalizacji- należą do nich:

Priorytet 1 – stworzenie warunków do rozwoju zasobów ludzkich

- Cel 1.1. Budowanie społeczeństwa uczącego się
- Cel 1.2. Wzmocnienie tożsamości narodowej, regionalnej i lokalnej w warunkach integracji europejskiej
- Cel 1.3. Integracja społeczności regionów
- Cel 1.4. Wzmaganie rozwoju demokracji lokalnej

Priorytet 2. Powszechna dostępność dóbr, usług i informacji

- Cel 2.1. Stworzenie zrównoważonego dostępnego i zintegrowanego systemu transportowego
- Cel 2.2. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury technicznej
- Cel 2.3. Tworzenie warunków dla rozwoju społeczeństwa informacyjnego
- Cel 2.4. Kształtowanie i utrzymanie ład przestrzennego oraz dziedzictwa kulturowego.

Priorytet 3. Poprawa konkurencyjności województwa łódzkiego

- Cel 3.1. Tworzenie warunków dla równoważenia rozwoju gospodarki województwa Łódzkiego
- Cel 3.2. Wykorzystanie nauki jako stymulatora rozwoju,
- Cel 3.3. Rozwój funkcji turystycznej
- Cel 3.4. Rozwijanie systemu promocji regionu

Priorytet 4. Podniesienie jakości życia w regionie

- Cel 4.1. Zachowanie, ochrona i odtwarzanie walorów środowiska przyrodniczego
- Cel 4.2. Zapewnienie bezpieczeństwa i porządku publicznego i zwiększenia poczucia bezpieczeństwa ludności
- Cel 4.3. Stworzenie spójnego systemu realizacji zadań ochrony zdrowia i bezpieczeństwa zdrowotnego
- Cel 4.4. Kreowanie zdrowego stylu życia
- Cel 4.5. Działanie na rzecz wzrostu poziomu kulturalnego społeczeństwa
- Cel 4.6. Stworzenie spójnego systemu realizacji zadań polityki socjalnej.

Przyjęcie Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego uruchomiło proces opracowania wygenerowanych w ramach prac nad Strategią programów operacyjnych. Sektorowo zorientowane programy operacyjne są ostatecznie przekształcane w formułę tzw. programów wojewódzkich.

Zgodnie z art.12 a, wprowadzonym do ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa. Sejmik Województwa określa zasady, tryb i harmonogram opracowania programu wojewódzkiego, a po jego przygotowaniu przyjmuje go w formie uchwały.

Programy operacyjne wdrażające Strategię Rozwoju Województwa mają za zadanie realizację priorytetów oraz celów operacyjnych, celów pośrednich, a ostatecznie celów strategicznych by zrealizować cel nadrzędny tj. misję województwa łódzkiego. Programy te stają się podstawą do rokowań z ministrem właściwym w sprawach rozwoju regionalnego o ujęcie określonych zadań i warunków ich realizacji w kontrakcie wojewódzkim. Stanowią też podstawę do konstruowania wniosków o wsparcie finansowe dla poszczególnych projektów środkami Unii Europejskiej. Fakt ten stwarza określone wymagania w stosunku do procedury budowania programu. Forma i treść samego opracowania musi spełniać odpowiednie wymagania komisji Europejskiej (np. Wspólny Dokument Programowy INTERREG III – PHARE CBC na lata 2000- 2006).

Zakłada się, iż Strategia będzie realizowana dwutorowo. Po pierwsze jako obszar gospodarki i szeroko rozumianej infrastruktury, po drugie jako obszar szeroko rozumianych działań społecznych.

W dokumencie tym sprecyzować należy ogólne zasady, które będą miały zastosowanie podczas doboru projektów.

Istnieje szereg kryteriów, które są rozważane podczas doboru projektów przez wszystkie gremia odpowiedzialne za sterowanie procesem wdrożenia, a także organy wdrażające w odniesieniu do projektów wspieranych środkami Unii Europejskiej.

Kryteria te wynikają bezpośrednio z ogólnych celów Strategii. Są to:

- cele programu i środków wspierających,
- wpływ gospodarczy (mierzony na podstawie odpowiednich wielkości dodatkowej działalności gospodarczej i zatrudnienia) biorący pod uwagę potencjał występujący w danym miejscu oraz skutki ewentualnego przenoszenia działalności gospodarczej,
- zdolności finansowe (w przypadku projektów sektora produkcji oraz projektów związanych z parytetem siły nabywczej),

- efektywność inwestycji (ogóle korzyści wyrażone w powyższych kryteriach w relacji do kosztu projektu),
- wpływ na środowisko,
- wpływ na równość szans w szczególności równość płci,
- wpływ na likwidację ubóstwa,
- wpływ na rozwój obszarów wiejskich,

Przy uwzględnianiu tych kryteriów w poszczególnych programach, oczekuje się pewnego stopnia elastyczności. Jednak w celu zapewnienia obiektywności i jawności w uzupełnieniach do programów znajdują się specyficzne kryteria stosowane w danym przypadku, wskazujące właściwe priorytety.

W przypadku projektów jednorazowych (once-off projects) lub tam, gdzie wymagana jest analiza kosztów i zysków. Komitet sterujący przeprowadzi lub zleci odpowiednie studium. Oprócz ustalenia zasad kwalifikacji projektów istotne jest także określenie zasad montażu instytucjonalnego i finansowego oraz zasad prowadzenia monitoringu i ewaluacji postępów realizacji strategii.

Lokalny Program Rewitalizacji w wielu punktach zakłada realizację tych samych celów co Strategia Rozwoju Województwa. Najważniejsze z nich zidentyfikowano w trzech strategicznych sferach:

- I społecznej, w której głównym celem jest wzrost ogólnego poziomu cywilizacyjnego województwa,
- II ekonomicznej, w której głównym celem jest poprawa pozycji konkurencyjnej gospodarki województwa,
- III funkcjonalno-przestrzennej, w której głównym celem jest stworzenie rzeczywistego regionu społeczno-ekonomicznego posiadającego własną podmiotowość kulturową i gospodarczą.

2. Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego Miasta Rawy Mazowieckiej

Decyzję o przystąpieniu do przygotowania Strategii Rozwoju Miasta Rawy Mazowieckiej podjęła Rada Miasta w dniu 26.02.1998r. uchwałą nr XL/321/98 rozstrzygając, że ma być ona oparta na zasadach zrównoważonego rozwoju metodą społeczno – ekspercką z wykorzystaniem wniosków, opinii i konsultacją z różnych środowisk miasta.

Opracowanie strategii powierzono zespołowi ekspertów z Konsultingowego Biura Usług „Habitat”. Prace nad strategią prowadzone były we współpracy z komisją ds. strategii rozwoju miasta przy udziale Burmistrza Miasta i przedstawicieli społeczności lokalnej.

W dokumencie Strategii Rozwoju Rawy Mazowieckiej określono cele i zaprogramowano rozwój Rawy Mazowieckiej do 2010 roku.

Dokument składa się z następujących rozdziałów:

- Wstęp
- Diagnoza stanu istniejącego
- Prognozy rozwoju do 2010
- Wizja przyszłości
- Strategia rozwoju
- Program działań w latach 1998-2002

Ustalona została misja Rawy Mazowieckiej przy której konstrukcji oprócz władz miasta: Burmistrza, Zarządu Miasta, Radnych Miasta uczestniczyli miejscowi przedsiębiorcy.

Ta misja w brzmieniu „*Misją samorządu lokalnego jest kształtowanie funkcji zagospodarowania miasta tak, aby było nowoczesne i przyjazne dla mieszkańców*”

Misja wyraża dążenie do osiągnięcia przez miasto pozycji ponadregionalnego centrum.

Rawa Mazowiecka ma szansę jako siedziba powiatu ożywić życie gospodarcze, społeczne i kulturalne w mieście, oraz poprawić jego wizerunek poprzez wzmocnienie i rozwinięcie funkcji ponadlokalnych.

Urzeczywistnienie misji Rawy Mazowieckiej do roku 2010 służyć ma realizacja celów strategicznych określających stany, których osiągnięcie w poszczególnych strefach funkcjonowania miasta, społeczność lokalna uznaje za pożądane.

Definiują one wizję rozwoju w rozbiciu dla sfery ekologiczno – przestrzennej, społecznej i gospodarczej w strukturalnym horyzoncie czasowym.

Na podstawie społecznych konsultacji określono w Strategii Rozwoju Miasta sześć celów strategicznych. Cele kierunkowe konkretyzują wizję sformułowane dla poszczególnych sfer rozwoju Rawy Mazowieckiej co obrazuje poniższa tabela.

II część

CELE STRATEGICZNE	CELE KIERUNKOWE	CELE SZCZEGÓŁOWE
1. Rozwój funkcji ponadlokalnych	1.1. Utworzenie silnego ośrodka administracji ponadlokalnej	1.1.1. Działania miasta na rzecz utworzenia silnego ośrodka administracji powiatowej
		1.1.2. Modernizacja bazy lokalowej i urzędów o zasięgu działania ówczesnego urzędu rejonowego razem z administracją rządową
		1.1.3. Przygotowanie i realizacja programu powiększenia liczby miejsc parkingowych w mieście i na obrzeżach miasta
	1.2. Rozwój szkolnictwa	1.2.1. Utworzenie szkoły średniej o kierunku administracji i zarządzanie
		1.2.2. Organizacja szkoły wyższej
		1.2.3. Utworzenie następczej szkoły publicznej ponad podstawowej – Liceum Ogólnokształcące
		1.2.4. Dostosowania programu szkół zawodowych dla potrzeb rynku
		1.2.5. Utworzenie bursy dla uczniów z poza miasta Rawy Mazowieckiej
	1.3. Rozwój bazy sportu i rekreacji	1.3.1. Modernizacja bazy istniejącej (m. Innymi hotelu, hali sportowej, przystani)
		1.3.2. Poszerzenie weekendowej oferty sportowej i rekreacyjnej między innymi tory rowerowe, konne w okolicach miasta Rawy Mazowieckiej

		1.3.3. Realizacja ośrodka wypoczynku dziennego wokół Zamku Książąt Mazowieckich
		1.3.4. Zagospodarowanie otoczenia zbiornika wodnego Tatar
	1.4. Rozwój specjalistycznych usług medycznych	1.4.1. Działania na rzecz remontu generalnego i modernizacja szpitala
		1.4.2. Wspomaganie rozwoju prywatnych usług medycznych między innymi poprzez udostępnienie lokali
	1.5. Rozwój instytucji kultury o znaczeniu ponadlokalnym	1.5.1. Intensyfikacja wykorzystania bazy istniejącej m. Innymi Miejskiego Domu Kultury
		1.5.2. Modernizacja bazy lokalowej wyposażenia placówek kultury Muzeum Ziemi Rawskiej i Miejskiej Biblioteki Publicznej
		1.5.3. Prywatyzacja niektórych rodzajów działalności kulturalnej (części MDK)
		1.5.4. Powiększenie repertuaru imprez kulturalnych nadających miastu zindywidualizowany charakter
	1.6. Poprawa wizerunku miasta	1.6.1. Opracowanie i realizacja programu wzmocnienia roli centrum miasta (między innymi przebudowa układu ulicznego, organizacja parkingu, działania na rzecz rozwoju handlu i usług, rewitalizacja zabudowy przyrynkowej)
		1.6.2. Działania na rzecz zachowania wartości kulturowych zagospodarowanie miasta (między innymi wciągnięcie do rejestru zabytków wszystkich zabytków, renowacja zabytkowych budowli, wprowadzenie do wybranych budynków zabytkowych nowych funkcji, zagospodarowania terenu wokół i na dziedzińcu zamku)
		1.6.3. Promocja wizerunku miasta

CELE STRATEGICZNE	CELE KIERUNKOWE	CELE SZCZEGÓŁOWE
2. Aktywizacja gospodarki miasta	2.1. Dostosowanie zarządzania miastem do warunków gospodarki rynkowej	2.1.1. Usprawnienie funkcjonowania Urzędu Miasta (optymalizacja pracy zespołów pracowniczych, podnoszenie kwalifikacji pracowników, usprawnienie przepływu informacji)
		2.1.2. Wyposażenie samorządu lokalnego w instrumenty zapewniające skuteczne zarządzanie miastem (uchwalenie i wdrożenie strategii rozwoju społeczno – gospodarczego oraz studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta, sporządzenie i uchwalenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, opracowanie i wdrożenie planów strategii marketingowych)
		2.1.3. Przeprowadzenie kompleksowej komputeryzacji Urzędu Miasta i stworzenie lokalnej bazy danych
		2.1.4. Prowadzenie aktywnej działalności marketingowej
	2.2. Pobudzenie rozwoju sektora prywatnego. Dążenie do zróżnicowania struktury gospodarki lokalnej	2.2.1. Tworzenie warunków (klimatu inwestycyjnego) do rozwoju działalności gospodarczej, modernizacja i rozbudowa infrastruktury technicznej zgodnie z potrzebami potencjalnych inwestorów, udostępnienie odpowiednio przygotowanych terenów w formie ulg i zwolnień z podatków lokalnych, poręczeń kredytowych itp.)
		2.2.2. Zainicjowanie działań dotyczących powołania organizacji przedsiębiorców stymulującej i wspierającej rozwój firm prywatnych zwłaszcza średnich i małych w tym rodzinnych
		2.2.3. Podjęcie działań związanych z organizacją wystawy gospodarczej prezentującej oferty firm z terenu miasta i jego otoczenia
		2.2.4. Podejmowanie przedsięwzięć gospodarczych w formie kooperacji (alianu strategicznego) z innymi podmiotami zarówno sektora prywatnego jak i publicznego
	2.3. Dalsza restrukturyzacja gospodarki komunalnej	2.3.1. Zmiany organizacyjne i własnościowe zakładów budżetowych
		2.3.2. Doskonalenie struktur organizacyjnych wewnątrz poszczególnych jednostek komunalnych

CELE STRATEGICZNE	CELE KIERUNKOWE	CELE SZCZEGÓŁOWE
3. Poprawa warunków środowiska miejsca zamieszkania	2.4. Działania na rzecz aktywizacji zawodowej bezrobotnych	2.4.1. Wspomaganie działań administracji rządowej w zakresie dokształcania i przekwalifikowania bezrobotnych
		2.4.2. Programowanie i organizowanie robót publicznych we współpracy z administracją rządową
	3.1. poprawa warunków mieszkaniowych	3.1.1. Przygotowanie i udostępnienie terenów pod rozwój budownictwa mieszkaniowego jedno i wielorodzinnego:
		3.1.2. Rozwój i modernizacja infrastruktury technicznej (m. innymi wyposażenie istniejących osiedli domów jednorodzinnych w pełne uzbrojenie, zmiany technologii ogrzewania, modernizacja sieci elektrycznej, rozwój sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, budowa parkingów, wymiana nawierzchni chodników)
		3.1.3. Rewaloryzacja starych zasobów mieszkaniowych
		3.1.4. Bardziej efektywne gospodarowanie komunalnym zasobem mieszkaniowym
		3.1.5. Określenie i realizacja polityki mieszkaniowej wobec słabszych ekonomicznie grup ludności (uwzględniając skalę prywatyzacji mieszkań komunalnych oraz budowę domów komunalnych)
	3.2. Poprawa dostępności usług i standardu dla ludności	3.2.1. Poprawa stanu technicznego obiektów usługowych z dziedziny ochrony zdrowia, kultury fizycznej, sportu i rekreacji
		3.2.2. Poprawa funkcjonowania placówek kultury, kultury fizycznej, sportu i rekreacji poprzez ich komercjalizację
		3.2.3. Rozwój oświaty (organizacja drugiego L.O. i szkoły średniej o profilu administracja i zarządzanie oraz bursy dla młodzieży z poza miasta Rawy Maz.
	3.2.4. Rozwój usług sportowo-rekreacyjnych (zagospodarowanie terenów nad zalewem Tatar i wokół zamku, wyznaczenie ścieżek rowerowych i ciągów spacerowych, budowa krytej pływalni)	

CELE STRATEGICZNE	CELE KIERUNKOWE	CELE SZCZEGÓŁOWE
	<p align="center">3.3. Poprawa stanu środowiska przyrodniczego</p>	<p>3.3.1. Poprawa warunków wodnych w zakresie ilości i jakości wód powierzchniowych i podziemnych (zarówno w mieście jak i w zlewni Rawki)</p>
		<p>3.3.2. Przywrócenie zdegradowanych bądź utraconych walorów przyrodniczych doliny Rawki (łącznie z rzeką oraz zbiornikami Tatar i Rawa Dolna)</p>
		<p>3.3.3. Zwiększenie powierzchni i wzmocnienie kondycji ekologicznej zieleni miejskiej i lasów</p>
		<p>3.3.4. Poprawa czystości powietrza atmosferycznego</p>
		<p>3.3.5. Przeciwdziałanie degradacji środowiska przyrodniczego wzdłuż głównych dróg</p>
		<p>3.3.6. Zwiększenie aktywności władz miasta na rzecz ochrony środowiska przyrodniczego</p>
		<p>3.3.7. Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców</p>
	<p align="center">3.4. Zapewnienie bezpieczeństwa mieszkańcom</p>	<p>3.4.1. Działania na rzecz rozbudowy Rejonowej Komendy Policji (obecnie Powiatowej)</p>
		<p>3.4.2. Działania na rzecz Rejonowej Straży Pożarnej (obecnie Powiatowej)</p>

Uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania miasta zgodnie z rozdziałem II art. 9 ustawy z 27.03.2003r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym jest podstawowym instrumentem polityki przestrzennej miasta. Jest uchwalone przez Radę Miasta i stanowi podstawę do sporządzenia projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Jest to główny dokument miasta dotyczący gospodarki przestrzennej całego jego obszaru.

W oparciu o w/w Studium sporządzono plan zagospodarowania przestrzennego miasta. (uchwała nr XXI/159/2000 Rady Miejskiej w Rawie Mazowieckiej z dnia 30 marca 2000r.)

Studium określa kierunki rozwoju miasta między innymi założenia o charakterze strategicznym. Będą to cele rozwoju miasta ustalone dla poprawy życia mieszkańców (wybrane związane z tematyką rewitalizacji miasta).

Cele Gospodarcze

- Tworzenie warunków do rozwoju funkcji gospodarczej przede wszystkim usług, turystyki i przemysłu,
- Ochrona atrakcyjności środowiska miejskiego jako podstawy działalności gospodarczej w tym wykorzystanie zasobów naturalnych.

Cele społeczne

- Zwiększenie podaży i różnorodności miejsc pracy i ich dekoncentracja, zapobieganie bezrobociu,
- Dalsze eliminacje barier architektonicznych dla osób niepełnosprawnych w skali miasta, osiedla, budowle, włączenie organizacji pozarządowych do rozwiązania problemów społecznych rozwoju miasta,
- Poprawa bezpieczeństwa w mieście,
- Poprawa standardów powierzchniowych i technicznych mieszkań, zwiększenie samodzielności zamieszkania oraz poprawa standardów środowiska mieszkalnego w celu kształcenia tożsamości społeczno-przestrzennej mieszkańców,
- Zapewnienie podstawowego standardu dostępu do usług, zdrowia, oświaty, kultury oraz sportu i rekreacji, zapewnienie podstawowego standardu technicznego miasta (system komunikacji) systemy inżynieryjne.

Cele ochronne

- Dążenie do zagospodarowania zgodnością między przydatnością, odpornością i chłonnością środowiska, a rodzajem i intensywnością zagospodarowania i użytkowania,
- Utrzymanie i kształtowanie zróżnicowanych terenów zielonych w sąsiedztwie zabudowy mieszkaniowej,
- Rewaloryzacja obszarów zdegradowanych,
- Zapobieganie i ograniczenie zanieczyszczenia powietrza, wód i gleby oraz uciążliwości powodowanych przez wibrację i hałas,
- Ochrona unikatowych wartości środowiska przyrodniczego i kulturowego.

Cele przestrzenne

- Zapewnienie możliwości osiągania celów etapowych, cząstkowych,
- Kształtowanie bezkolizyjnego systemu drogowego, miejskiego i około miejskiego, umożliwiającego maksymalne ograniczenie w mieście ruchu tranzytowego,
- Kształtowanie miejskiej struktury scharmonizowanej ze środowiskiem przyrodniczym, kulturowym i krajobrazem zindywidualizowanej lokalnie.

W dokumencie Studium zawarta jest lista obszarów przewidzianych do objęcia polityką rewitalizacyjną na obszarach miejskich.

4. Polityki branżowe

Realizację wyznaczonych strategii celów określają w poszczególnych obszarach swojej aktywności polityki branżowe oraz założenia do poszczególnych polityk. Strategia rozwoju Rawy Mazowieckiej obejmuje następujące polityki branżowe:

Założenie miejskiej polityki ochrony środowiska

- Miejski Plan Gospodarki Odpadami,
- Miejski Program Ochrony Środowiska,
- Program Poprawy Funkcjonowania Gospodarki Wodno-Ściekowej,
- Program Ograniczeń Emisji Zanieczyszczeń Powietrza, Promieniowania,
- Plan Zaopatrzenia Rawy Mazowieckiej w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe

Założenia polityki przestrzennej Miasta

- Plan Rozwoju Lokalnego Miasta,
- Program Budowania Ładu Przestrzennego,
- Program Estetyzacji Przestrzeni Miejskiej,
- Program odtworzenia ładu urbanistycznego,
- Program Restrukturyzacji Osiedli – Blokowisk,
- Rozwoju Centrum Miasta

Założenia polityki utrzymania terenów zielonych miasta Rawa Mazowiecka

- Program rozwoju terenów zielonych,
- Program przystosowania zasobu miejskiego do funkcji rekreacyjno-wypoczynkowej,
- Program konserwacji i bieżącego utrzymania istniejących terenów zielonych,

Założenia polityki poprawy bezpieczeństwa i porządku publicznego

- Program „Bezpieczne Miasto Rawa Mazowiecka”,
- Program „Zwiększenie efektywności, Straży Miejskiej miasta Rawa Mazowiecka”,

Założenia polityki edukacyjnej miasta Rawa Mazowiecka

- Program odpowiedniej struktury i organizacji szkół (dostępność i równe szanse),
- Program dobrej bazy i właściwego wyposażenia szkół i placówek oświatowych,
- Program podniesienia jakości edukacji,
- Program podnoszenia kultury fizycznej i prestiżu zawodowego nauczycieli,
- Program działań w zakresie poradnictwa, wychowania, opieki,

Założenia polityki wspierania kultury i ochrony dziedzictwa kulturowego

- Program dbałości o stan dziedzictwa kulturowego
- Program wspierania edukacji artystycznej i kulturalnej
- Program tworzenia restrukturyzacji i modernizacji placówek kultury
- Program „nowe obiekty kultury”

Założenia polityki wspierania rozwoju gospodarczego

- Program „przeciwdziałanie bezrobociu”
- Program „instrumenty finansowe wspierające przedsiębiorczość”
- Program „integracja środowiska gospodarczego, naukowego i politycznego

Założenia polityki rozwoju społeczeństwa obywatelskiego

- Program społecznych inicjatyw lokalnych,
- Program instytucjonalnego wzmocnienia organizacji pozarządowych,
- Program wzmocnienia rad osiedli,

Założenia polityki socjalnej

- Program pomocy społecznej,
- Program wsparcie rodziny w opiece nad dzieckiem,
- Miejski program profilaktyki patologii społecznej i rozwiązywania problemów społecznych,

Założenia polityki prorodzinnej Rawy Mazowieckiej

- Program wspierania rodzin wymagających bezpośredniej pomocy,
- Program wspierania rodzin w wypełnianiu funkcji wychowawczych i opiekuńczych,
- Program wspierania różnorodnych form przygotowania do życia w rodzinie,

Założenia polityki kultury fizycznej i rekreacji

- Program podnoszenia sprawności fizycznej dzieci i młodzieży,
- Program rozwoju bazy rekreacyjno-sportowej,
- Program „Upowszechnianie sportu i rekreacji wśród mieszkańców Rawa Mazowiecka
- Program rozwój działalności sportowej,

Założenia polityki zdrowotnej Miasta

- Miejski program działań na rzecz osób niepełnosprawnych,
- Program polityki i promocji zdrowia,
- Plan zabezpieczenia ambulatoryjnego opieki zdrowotnej,

Założenia polityki promocji gospodarczej Rawy Mazowieckiej

- Program promocji gospodarczej Rawy Mazowieckiej,
- Program promocji Rawy Mazowieckiej przez kulturę, sport i turystykę,
- Program rozwoju sportu dzieci i młodzieży,

Założenia polityki transportowej

- Program rozwoju sieci drogowej,
- Program poprawienia bezpieczeństwa, płynności i jakości ruchu,

Założenia polityki wspierania turystyki

- Program kreowania infrastruktury turystycznej miasta,
- Program budowy systemu informacji turystycznej miasta,

Założenia polityki zarządzania strukturą samorządową

- Program zarządzania kadrami,
- Program monitoringu opinii mieszkańców,
- Program polityki jakości Urzędu Miasta,
- Program zintegrowany „Teleinformatyczny system zarządzania”,

Wiele założeń poszczególnych polityk branżowych obejmuje istotne zagadnienia, które będą realizowane w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji między innymi są to:

- Kreowanie infrastruktury miasta,
- Rozwój sieci drogowych, prawa bezpieczeństwa, płynności i jakości ruchu,
- Rozwój bazy rekreacyjno-sportowej,
- Społeczne inicjatywy lokalne,
- Rewitalizacja obszarów zabudowy mieszkaniowej, program gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy, przeciwdziałania bezdomności,
- Dbalości o stan dziedzictwa kulturowego,
- Program bezpieczne miasto,
- Rozwój terenów zielonych,
- Budowanie ład przestrzenny, estetyzacja przestrzeni miejskiej
- Gospodarka odpadami, poprawa funkcjonowania gospodarki wodno-ściekowej, ograniczenie emisji zanieczyszczeń powietrza, hałasu i promieniowania

Polityka mieszkaniowa

- Wieloletni program gospodarowania mieszkaniowym zasobem miasta
- Program budownictwa mieszkaniowego
- Program przeciwdziałania bezdomności
- Program rewitalizacji centrum Rawy Mazowieckiej

Polityka mieszkaniowa miasta w formie Wieloletniego Programu Gospodarowaniem Mieszkaniowym Zasobem Miasta przyjęta Uchwałą nr XLII/387/2002 Rady Miasta z dnia 19.02.2002r. poświęciła głównie miejsca związane z problematyką rewitalizacji z uwagi na duży stopień degradacji zasobów w Rawie Mazowieckiej.

Jako priorytetowe cele obszarów zabudowy mieszkaniowej przyjęto:

- Poprawę standardu technicznego, funkcjonalnego i ekologicznego osiedli w tym również budynków i mieszkań
- Ochronę wartości historycznych, kulturowych i przyrodniczych oraz ochronę i kształtowanie krajobrazów identyfikujących mieszkańców ze swoim miejscem zamieszkania
- Równoważenie struktury społeczno-ekonomicznej lokalnych społeczności dla przeciwdziałania marginalizacji i ograniczenie zjawisk patologii społecznych
- Estetyzacja i podnoszenie stanu sanitarnego terenów zabudowy mieszkaniowej
- Ożywienie gospodarczo-ekonomiczne obszarów mieszkaniowych zgodnie ustaleniami miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego miasta

W odniesieniu do rewitalizacji obszarów zabudowy mieszkaniowej podjęto następujące decyzje:

- Miasto Rawa Mazowiecka przyjmuje rolę inicjatora procesów rewitalizacji, podejmując działania w celu pozyskania jak największej liczby partnerów tych procesów, oraz zapewniając korelację poszczególnych projektów rewitalizacji z miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego.
- Za niezbędne uznaje się mobilizację i angażowanie w rewitalizację wszystkich dostępnych źródeł finansowania (publicznych i prywatnych, krajowych i zagranicznych), a w szczególności:
 - Wykorzystanie dla celów rewitalizacji dostępnych środków z programów rządowych oraz funduszy pomocowych Unii Europejskiej,
 - Stworzenie przez Miasto warunków dla możliwie szerokiego włączenia się sektora prywatnego w działania na rzecz rewitalizacji, ze szczególnym uwzględnieniem lokalnych firm i instytucji oraz programów aktywizacji i wsparcia dla wspólnot mieszkaniowych.
- Zakres, organizacja i finansowanie rewitalizacji będą dostosowane do specyfiki danego obszaru, z wykorzystaniem wszystkich doświadczeń podmiotów realizujących zadania odnowy i modernizacji zabudowy mieszkaniowej.
- Nieruchomości gminne położone na obszarze przeznaczonym do rewitalizacji Miasto Rawa Mazowiecka może wносить aportem do spółek z udziałem Miasta, celem realizacji zadań rewitalizacyjnych zgodnie z założeniami funkcjonalno-przestrzennymi i organizacyjno-finansowymi rewitalizacji danego obszaru.
- Przygotowywanie, oraz realizacja kolejnych projektów rewitalizacji odbywać się będzie w oparciu m.in. o spółki z udziałem Miasta, zaangażowane wcześniej w takie działania, w tym Rawskie TBS Sp. z o.o., Zakład Energetyki Ciepłej Sp. z o.o., a także zakład budżetowy Zakład Gospodarki Komunalnej oraz Rawsko-Mazowieckiej Spółdzielni Mieszkaniowej
- W przypadkach uzasadnionych Miasto może tworzyć nowe podmioty które będą pełnić rolę koordynatorów rewitalizacji poszczególnych obszarów objętych projektem takich działań
- Miasto koordynuje i nadzoruje prowadzone i inicjowane przez siebie działania w zakresie rewitalizacji oraz zapewnia właściwą współpracę wszystkich podmiotów zaangażowanych w ich realizację

W przyjętej polityce mieszkaniowej zdecydowano również, że w pierwszej kolejności działaniom rewitalizacyjnym będą poddawane obszary zabudowy mieszkaniowej charakteryzujące się:

- Występowaniem zespołów zabudowy zabytkowej lub o wartościach kulturowych,
- Niskim standardem wyposażenia w infrastrukturę z zabudową w bardzo złym stanie technicznym,
- Zagrożeniem marginalizacją społeczną
- Możliwościami realizacji uzupełniającej zabudowy mieszkaniowej lub adaptacji dla funkcji mieszkalnej zabudowy istniejącej,

Jako priorytet uznano rewitalizację ścisłego Centrum Rawy Mazowieckiej obszaru o wyjątkowych wartościach dziedzictwa kulturowego.

... miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego

Miasto Rawa Mazowiecka w świetle ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym od roku 2000 posiada aktualnie obowiązujący plan zagospodarowania przestrzennego, obejmujący całe miasto w jego granicach administracyjnych. Plan ten został sporządzony zgodnie ze Studium uwarunkowań i zagospodarowania przestrzennego z 1997r. i zatwierdzony Uchwałą nr XXI/159/2000 Rady Miasta Rawa Mazowiecka .

III. ZAŁOŻENIA PROGRAMU REWITALIZACJI

Rewitalizacja m. in. w rozumieniu ZPORR-u jest to proces przemian struktury funkcjonalnej, przestrzennej, społecznej i gospodarczej mającej na celu: ożywienie gospodarczo-społeczne zdegradowanych obszarów miejskich i przemysłowych przyczyniające się do poprawy jakości życia mieszkańców, przywrócenia ładu przestrzennego, odbudowy więzi społecznych, zwiększenie potencjału turystycznego i kulturalnego, w tym nadanie obiektom i terenom zdegradowanym nowych funkcji społeczno-gospodarczych. Szczególny nacisk kładzie się na przeciwdziałanie zjawisku wykluczenia społecznego w zagrożonych patologiami społecznymi obszarach miast poprzez szybszy wzrost gospodarczy i wzrost zatrudnienia. Środki finansowe Unii Europejskiej na rewitalizację są dostępne wyłącznie w granicach obszarów wyznaczonych w programie rewitalizacji uchwalonym przez Radę Miasta.

1. Dotychczasowe działania i osiągnięcia w zakresie renowacji i rewitalizacji na terenie miasta Rawy Mazowieckiej.

Działania związane z renowacją i rewitalizacją obszarów miejskich w Rawie Maz. rozpoczęły się na początku 2001 roku. Działania te dotyczyły obiektów mieszkaniowych zlokalizowanych na osiedlach mieszkaniowych wielorodzinnych rozproszonych na terenie miasta.

Zakres prac renowacyjnych dotyczył głównie termomodernizacji budynków w ramach której dokonano docieplenia ścian zewnętrznych, wymieniono pokrycia dachowe, wymieniono stolarkę okienną i drzwiową w częściach wspólnych budynków, wymieniono obróbki blacharskie. Przedsięwzięcia te wykonane były w przypadku osiedli komunalnych zarządzanych przez Spółkę miasta Rawskie TBS ze środków Wspólnot Mieszkaniowych oraz przy udziale kredytów zaciągniętych przez Wspólnoty w Banku Inicjatyw Społeczno – Ekonomicznych.

Ogółem w ramach zadania renowacji, rewitalizacji do końca 2004 roku wykonano 10 termomodernizacji a w roku 2005 rozpoczęto prace termomodernizacyjne na 6 budynkach wielorodzinnych.

Podobne działania w zakresie jw. podjęte były przez Rawsko Mazowiecką Spółdzielnię Mieszkaniową na jej zasobach.

Proces termomodernizacyjny na osiedlach spółdzielczych rozpoczął się od roku 2003 i na koniec 2004 roku tego typu remontowi poddano 11 budynków wielorodzinnych, a na 2005 rok planuje się do realizacji 12 budynków. W roku 2006 zostaną podjęte prace termomodernizacyjne na terenie osiedla 9-go Maja.

Renowacji poddane były również obiekty mieszkaniowo – użytkowe zlokalizowane w różnych umownie nazwanych kwartałach miasta, w tym obiektów znajdujących się w ścisłej strefie konserwatorskiej (byłych kamienic prywatno – czynszowych) z inicjatywy i środków ich właścicieli.

Od roku 2000 na dużą skalę rozpoczęto proces wymiany stolarki okiennej u Najemców użytkujących lokale komunalne. Szacuje się, że do dnia dzisiejszego wymianę stolarki okiennej wykonano w 46% (tj.267 lokali mieszkalnych).

Realizacja tego zadania finansowana była w 100% ze środków budżetu miasta i wykonana przez zakład budżetowy a po jego likwidacji przez Spółkę Miasta - Rawskie TBS.

Podobne działania prowadzone były przez Rawsko Mazowiecką Spółdzielnię Mieszkaniową, której proces wymiany stolarki okiennej rozpoczął się od roku 1996 i na dzień dzisiejszy stolarkę okienną wymieniono w 70% zasobów mieszkaniowych.

Prowadzono również ulepszenia w budynkach komunalnych polegające na: doprowadzeniu gazu przewodowego do tzw. starej substancji mieszkaniowej w budynkach przy ulicy Warszawskiej 4, Warszawskiej 2A i Warszawskiej 2. Budynek wielorodzinny przy ulicy Zamkowa Wola 1 podłączono do miejskiej sieci kanalizacyjnej, a budynek wielorodzinny przy ulicy Skierniewickiej 6 podłączono do miejskiej sieci wodno – kanalizacyjnej.

Zmodernizowano część wspólną sieci energetycznej poprzez wymianę wewnętrznej linii zasilania w budynkach przy ulicy Zwolińskiego 1A i Warszawskiej 3.

Kolejnym zadaniem związanym z podnoszeniem standardów obiektów mieszkalnych były: wymiana instalacji centralnego ogrzewania (pionów i poziomów) w budynkach przy ulicy Tomaszowskiej 10H i Tomaszowskiej 10I. W bieżącym roku planowana jest wymiana sieci centralnego ogrzewania w budynku przy ulicy Zwolińskiego 1A.

Ulepszenia lokali prowadzone były przez najemców mieszkań jak i właścicieli. Od początku lat 90-tych do końca 2004r. zmieniono sposób ogrzewania lokali z węglowego na gazowe bądź elektryczne w około 43%.

W celu realizacji strategii renowacji miasto Rawa Mazowiecka utworzyło jedną Spółkę Rawskie TBS Sp. z o.o.

W roku bieżącym planowane jest przez miasto wniesienie aportem do Spółki udziałów lokali komunalnych w budynkach, gdzie istnieją Wspólnoty Mieszkaniowe co pozwoli opracować przez Spółkę programu wsparcia tzw. „program małych ulepszeń” dotyczącego wymiany pieców węglowych na piece gazowe oraz programu „mój dom” pozwalającego na dofinansowanie remontów zarówno budynków jak i lokali w części wspólnej obiektów.

Planuje się również w roku przyszłym rozpoczęcie budowy przez Spółkę budynku wielorodzinnego na osiedlu Solidarności, a w następnych latach kolejnych budynków na terenach stanowiących rezerwę pod budownictwa wielorodzinne w ramach TBS.

Finalizacja pierwszego budynku następować będzie ze środków Krajowego Funduszu Mieszkaniowego, ze środków strukturalnych i przy udziale partycypacji przyszłego najemcy. Działania podejmowane przez TBS niewątpliwie wpłyną na zmianę wizerunku w niektórych rejonach miasta, zwiększy się zasób mieszkaniowy i zastąpi Gminę w jej podstawowym obowiązku zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych dla jej społeczności.

Lokalny program rewitalizacji stworzy możliwość podjęcia zdecydowanych działań w sferze rewitalizacji najbardziej zaniedbanych fragmentów miasta. Jest on także niezbędnym dokumentem umożliwiającym zgodnie z założeniami Z.P.O.R.R. pozyskiwanie środków finansowych na procesy rewitalizacji z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.

2. Podokresy programowania 2005 – 2007 i lata następne.

Czas obowiązywania lokalnego programu rewitalizacji obejmuje 10 lat od roku 2005 do 2014.

- Pierwszym podokresem działania są lata 2005-2007. Wynika to z założeń narzuconych przez Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego (ZPORR)
- Kolejny podokres obejmuje lata 2008-2014. Takie zaplanowanie działań umożliwia realizację zadań wymagających zarówno krótkiego jak i dłuższego czasu na ich realizację. Nie należy się przy tym obawiać, że planowane zakończenie działań jest tak odległe w czasie, że może zaistnieć sytuacja utraty kontroli nad realizacją projektu.

Aktualnie zaplanowane do realizacji działania obejmują pierwszy podokres.

Równolegle w latach 2005-2007 prowadzone będą szczegółowe analizy i opracowywane będą plany działań umożliwiające wdrożenie kolejnych programów w następnym okresie 2008-2014.

W trakcie realizowania lokalnego programu rewitalizacji w czasie jego obowiązywania od 2005 do 2014 roku zakłada się:

- Możliwość weryfikowania zaplanowanych już zadań
- Włączenie do programu nowych projektów
- Zmianę i weryfikację granic przyjętych do rewitalizacji obszarów
- Rozszerzenie i zmianę zakresu planowanych działań.

3. Kryteria wyboru obszaru.

Zgodnie z wytycznymi zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego (ZPORR) wybór obszarów rewitalizacji został dokonany na podstawie następujących kryteriów:

- Poziom bezrobocia
- Poziom ubóstwa oraz trudne warunki mieszkaniowe
- Poziom przestępczości
- Poziom wykształcenia mieszkańców
- Poziom przedsiębiorczości mieszkańców
- Poziom degradacji technicznej infrastruktury i budynków
- Poziom zanieczyszczenia środowiska

4. Zasady wyboru obszarów

- Program rewitalizacji obszarów Rawy Mazowieckiej obejmuje obszary miejskie w granicach administracyjnych miasta co wynika z:
- polityki przestrzennej miasta i jej urbanizacji
Przy wyborze obszarów do rewitalizacji uwzględniono oprócz przewidywanych działań miasta Rawa Mazowiecka i jego podmiotów prawnych, również możliwości Spółdzielni Mieszkaniowej i Wspólnot Mieszkaniowych, Policji, Organizacji pozarządowych oraz innych potencjalnych beneficjentów środków unijnych na rewitalizację. Oznacza to potrzebę wskazania większych obszarów rewitalizacji pozwalających na długoterminowe planowanie projektów bez konieczności wprowadzania kolejnych zmian w uchwale przyjmującej program rewitalizacji.
- Wskazano obszary zabudowy mieszkaniowej przeznaczonej do rewitalizacji. Obszary do rewitalizacji obejmują zarówno tereny na których już trwają procesy rewitalizacyjne, co umożliwi szybsze uzyskanie środków pomocowych jak i zdegradowane tereny na których nie rozpoczęto jeszcze żadnych działań, które należy przygotować do starań o fundusze w następnych etapach.
- Społeczne kryteria delimitacji (ustalenia szczegółowego przebiegu linii granicznej) wraz z naniesieniem na mapę obszarów wymienionych w punkcie 2.3. założeń programu rewitalizacji obszarów miejskich pozwoliło stosunkowo łatwo zidentyfikować zdegradowane tereny mieszkaniowe w Rawie Mazowieckiej. Są to obszary z dużą koncentracją przedwojennych wielorodzinnych budynków zarówno stanowiących własność miasta jak i osób fizycznych.
Analiza danych statystycznych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznych (MOPS) wskazała, że są to tereny o najwyższych wskaźnikach dotyczących bezrobocia, ubóstwa, itp. Budynki komunalne są na ogół starsze i w gorszym stanie technicznym

niż budynki prywatne i spółdzielcze. W miejscach gdzie większość mieszkań komunalnych położona jest w budynkach przed i powojennych (powoduje to występowanie dużego deficytu jakościowego tej zabudowy. 35 % mieszkań nie ma ustępu splukiwanego, 35% nie posiada łazienki, a 45% posiada ogrzewanie piecowe.

- Z punktu widzenia poprawy warunków zamieszkiwania i ochrony środowiska priorytet stanowi likwidacja pieców węglowych, oraz ograniczenie skutków uciążliwej lokalizacji budynków. Dotyczy to przede wszystkim budynków z lokalami komunalnymi i socjalnymi.
- Potrzeba ochrony budynków o wartościach architektonicznych i znaczeniu historycznym wymaga szczególnego uwzględnienia Centrum przy wyborze obszarów do rewitalizacji. Zwrócono również uwagę na interesujące pojedyncze obiekty historyczne, których rewitalizacja może mieć ogromne znaczenie dla fragmentów miasta jak np. budynek Muzeum Ziemi Rawskiej przy ulicy Łowickiej, budynek przy Placu Piłsudskiego 5 obecna siedziba władz miasta, wieża strażacka przy Placu Wolności, Baszta Książąt Mazowieckich jak też innych obiektów.
- Dla wyznaczenia obszarów rewitalizacji niezbędna była również analiza wniosków innych podmiotów mogących współuczestniczyć w procesie rewitalizacji.

5. Zasięg terytorialny rewitalizowanych obszarów.

Na podstawie analiz zebranych informacji dotyczących miasta Rawa Mazowiecka i biorąc pod uwagę kryteria i zasady wyboru terenów określono poniższe obszary przeznaczone do rewitalizacji.

L.P.	OBSZAR	ULICE WYZNACZAJĄCE GRANICE REWITALIZACJI
I.	OBSZAR CENTRUM I kwartał	Mickiewicza, Pl. Wolności, Kardynała St. Wyszyńskiego, Warszawska, Krakowska łącznie z Pl. J. Piłsudskiego wraz z nawierzchniami i nieruchomościami przyległymi do tych ulic
	II kwartał	Krakowska, Pl. J. Piłsudskiego, Warszawska, Miła wraz z nawierzchniami i nieruchomościami przyległymi do tych ulic
	III kwartał	Pl. J. Piłsudskiego, Warszawska, Zatylna, Łowicka wraz z nawierzchniami i nieruchomościami przyległymi do tych ulic
	IV kwartał	Park Miejski - wraz z przyległym terenem, obiektu późnobarokowego kultu religijnego (obecnie kościół pod wezwaniem NMP)
	V kwartał	Kardynała St. Wyszyńskiego, Pl. Wolności, Armii Krajowej, Parkowa wraz z nawierzchniami i nieruchomościami przyległymi do tych ulic
II.	OBSZAR	Osiedle wielorodzinne Tomaszowska
III.	OBSZAR	Pozostałe obiekty <ol style="list-style-type: none"> 1. Kościuszki 5 – siedziba instytucji pozarządowych, organizacji politycznych i społecznych wraz z wydziałami Starostwa Powiatowego, 2. Pl. Wolności – siedziba Starostwa Powiatowego 3. ul. Ks. Skorupki – obiekt kultu religijnego, Klasztor O.O. Pasjonistów 4. Warszawska – obiekt kultu religijnego Kościół

		<p>Ewangelicko-Augsburski wpisany na listę dziedzictwa kulturowego UNESCO</p> <ol style="list-style-type: none"> 5. ul. Łowicka – zabytkowa willa z 1930 r. obecnie Muzeum Ziemi Rawskiej 6. ul. Zamkowa – ruiny zamku Książąt Mazowieckich z XIV wieku wraz z przyległymi terenami i stadionem, 7. ul. Kościuszki – Szkoła Podstawowa nr 1 i Gimnazjum nr 1, 8. ul. Kościuszki – Liceum Ogólnokształcące, 9. ul. Przemysłowa – Zespół Szkół Centrum Edukacji Ustawicznej i Zawodowej, 10. ul. Przemysłowa – Ośrodek Szkolno-Wychowawczy, 11. ul. Solidarności – Przedszkole nr 5, 12. ul. Zamkowa Wola – Przedszkole nr 2, 13. ul. Krakowska – Miejski Dom Kultury, 14. ul. Warszawska – Szpital, 15. ul. Kościuszki – Sąd Rejonowy, 16. ul. Armii Krajowej – budynek Starostwa Powiatowego, 17. Pl. Wolności – budynek OSP wraz z wieżą strażniczą
--	--	---

6. Uzasadnienie wyboru obszarów

6.1. OBSZAR I – Centrum

Centrum Miasta podzielono na pięć **kwartałów**.

Obszar ten zabudowany jest w większości kamienicami o charakterze mieszkalno-usługowym wybudowanych w okresie przed i powojennym.

Na obszarze tym znajdują się obiekty z I poł. XIX wieku m.in. ratusz obecnie siedziba władz miasta oraz późnobarokowy kościół wraz z budynkiem dawnego kolegium jezuickiego. Proponowany obszar do rewitalizacji znajduje się w ścisłej strefie ochrony konserwatorskiej.

6.2. OBSZAR II – osiedle wielorodzinne Tomaszowska

Jedno z najstarszych osiedli ograniczone ulicami: Słowackiego, Cmentarną i Tomaszowską. Na osiedlu tym usytuowanych jest 9 budynków wielorodzinnych. Osiedle pełni funkcję publiczną ponieważ na nim znajdują się siedziby instytucji pożytku publicznego i w tych siedzibach prowadzona jest działalność statutowa;

- Stowarzyszenie Abstynenckie SZANSA – członkowie wspólnoty stowarzyszenia to zarówno mieszkańcy Rawy Mazowieckiej powiatów; rawskiego, skierniewickiego i tomaszowskiego.
- Stowarzyszenie HOSPICJUM – obejmuje swoją działalnością osoby nieuleczalnie chore oraz ich rodziny z terenu miasta i powiatu rawskiego
- Fundacja OBUDŹMY NADZIEJĘ która swoim zasięgiem terytorialnym obejmuje pacjentów z Miasta i powiatu rawskiego.

Wymienione powyżej Stowarzyszenia posiadają osobowość prawną.

Na planowanym do rewitalizacji osiedlu rozpoczęto już proces renowacji wszystkich budynków poprzez ich docieplenie.

Następnym etapem będzie budowa nowego układu drogowego placów zieleni i placu zabaw w tym również dla dzieci niepełnosprawnych nie tylko z terenu miasta Rawy Mazowieckiej.

6.3. OBSZAR III – pozostałe proponowane obiekty do rewitalizacji rozproszone na terenie Miasta

Są to wybrane obiekty użyteczności publicznej, kultury, oświaty i kultu religijnego.

Większość z nich to obiekty wpisane do rejestru zabytków.

Okres ich powstawania to XVIII, XIX i XX wiek.

Rewitalizacja tych obiektów poprawi standard techniczny, funkcjonalny i pozwoli na zachowanie ich wartości kulturowych.

Zakres, organizacja i finansowanie rewitalizacji będą dostosowane do specyfiki danego obiektu z wykorzystaniem wszystkich doświadczeń podmiotów realizujących zadania odnowy i modernizacji tego typu zabudowy.

Działania przestrzenne – (techniczno-materialne)

OBSZAR I CENTRUM							
Kwartał I – V							
L.p.	Działanie	Etapy działania	Czas realizacji	Oczekiwane rezultaty	Instytucje i osoby fizyczne uczestniczące we wdrażaniu	Nakłady	Źródła finansowania
1.	Uchwalenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta		2000	Uruchomienie procesu inwestycyjnego	Urząd Miasta	80.000	Budżet miasta
2.	Opracowanie programu rewitalizacji kwartałów	-	2005 2006 2007 i lata następne		Zespół ds. rewitalizacji		
3.	Opracowanie koncepcji Centrum makro i mikro	Opracowanie dokumentacji technicznej	2008 i 2009	- poprawa jakości przestrzeni publicznej centrum miasta, podniesienie atrakcyjności turystycznej	Urząd Miasta,	Brak danych	Budżet Miasta

Działanie Przewodzenie (techniczno-materialne)

OBSZAR II							
Ograniczony ulicami Tomaszowska, Cmentarna, Słowackiego							
L.p.	Działanie	Etapy działania	Czas realizacji	Oczekiwane rezultaty	Instytucje i osoby fizyczne uczestniczące we wdrażaniu	Nakłady	Źródła finansowania
1.	Opracowanie audytów energetycznych	2004	2004	Uzyskane kredyty na termomodernizację wraz z premią	Rawskie TBS Sp. z o.o.	10.000	Środki własne wspólnot
2.	Termomodernizacja dwóch budynków	2005	2005	Poprawa jakości zamieszkania	Rawskie TBS Sp. z o.o. + Wspólnoty Mieszkańciewe	514.550	Kredyt z BISE Środki zgromadzone na funduszu remontowym Wspólnoty
3.	Opracowanie dokumentacji technicznej rewitalizacji terenów osiedla	2005	2005 2006	j.w.	Urząd Miasta, Rawskie TBS Sp. z o.o.	23.000	Środki Miasta Środki Wspólnot Mieszkańciewych Środki Rawskiego TBS. Sp. z o.o.
4.	Rozpoczęcie rewitalizacji terenów osiedla I etap		2005- 2006- 2007	j.w.	Rawskie TBS Sp. z o.o.	1.300.000	Kredyt Środki własne Środki unijne

Działania Przewidywane (techniczno-materialne)
OBSZAR III

Pozostałe obiekty proponowane do rewitalizacji rozproszone po terenie Miasta							
L.p.	Działanie	Etapy działania	Czas realizacji	Oczekiwane rezultaty	Instytucje i osoby fizyczne uczestniczące we wdrażaniu	Nakłady	Źródła finansowania
1.	Budynku Kościuski 5 Remont dachu - wymiana stolarki okiennej i drzwiowej, odnowa elewacji	Opracowanie dokumentacji Renowacja budynku	2006 2006-2007	Poprawa infrastruktury administracyjno-społecznej	Urząd Miasta Rawskie TBS Sp. z o.o.	Brak danych	Budżet miasta Rawskie TBS Sp. z o.o. Środki własne
2.	Budynek przy Pl.Piłsudskiego 5 - remont kapitalny	Opracowanie dokumentacji technicznej - rozpoczęcie remontu	2004 2005-2006	Poprawa infrastruktury administracyjnej. Przywrócenie walorów turystycznych	Urząd Miasta		Kredyt budżet Miasta
3.	Budynek przy ul. Krakowskiej – MDK -remont budynku wraz z termomodernizacją	Opracowanie dokumentacji technicznej. Remont dachu	2004 2005 i lata następne	Poprawa infrastruktury kulturalno-edukacyjnej	Urząd Miasta	2.700.000	Kredyt, Pożyczka budżet Miasta
4.	ul. Kilińskiego 1 Przedszkole Remont obiektu -termomodernizacja	Opracowanie dokumentacji Realizacja termomodernizacji	2003 2005 i lata następne	Poprawa infrastruktury edukacyjnej	Urząd Miasta	260.000	Kredyt budżet Miasta

5.	ul. Miła Budynek Szkoła Podstawowa Nr Z-wymiana pionów i poziomów c.o.	2005	poprawa infrastruktury edukacyjnej	Urząd Miasta	200.000	Kredyt budżet Miasta
6.	Ul. Solidarności Budynek Przedszkola Nr 5 -remont budynku wraz z likwidacją płyt azbestowo- cementowych i termomodernizacja	2006	poprawa struktury edukacyjnej	Urząd Miasta	500.000	jw.

7. Oczekiwane efekty i wskaźniki osiągnięć na obszarze objętym Lokalnym Programem Rewitalizacji

Działania podjęte w ramach Programu rewitalizacji będą skutkowały polepszeniem się sytuacji przestrzennej społecznej i gospodarczej na rewitalizowanym obszarze.

7.1. Oczekiwane efekty

- Poprawa jakości przestrzeni publicznej
- Wykreowanie „Serca” Rawy Mazowieckiej
- Podniesienie atrakcyjności turystycznej Miasta
- Polepszenie koniunktury usług i handlu
- Nowe miejsca pracy
- Rozwój i poprawa infrastruktury społecznej i edukacyjnej
- Rozwój i poprawa infrastruktury turystycznej rekreacyjnej i kulturalnej
- Podwyższenie standardu zasobów mieszkaniowych
- Poprawa stanu środowiska naturalnego Miasta

Centrum miasta

Śródmieście Rawy Mazowieckiej jest szczególnie reprezentacyjną częścią miasta, która wymaga renowacji i ożywienia. Niewątpliwie uroku dodadzą i zmienią gruntownie jej wizerunek odremontowane, stare, historyczne kamienice. Również remont innych budynków w tym także zabytków znajdujących się na tym obszarze wpłynie korzystnie na estetykę i wygląd tego terenu. Zmniejszenie ruchu, modernizacja ciągów pieszych, urozmaicenie roślinności na skwerach i ich ukwiecenie stworzy klimat tego miejsca.

Poprawi to bezpieczeństwo w ruchu pieszym i kołowym. Efektem końcowym będzie powstanie w tym miejscu przyjaznej przestrzeni publicznej.

Rejon osiedli mieszkaniowych wielorodzinnych

Zagospodarowanie terenów osiedli, odremontowanie budynków pozwoli ożywić i zmienić te tereny, stworzyć je bardziej interesującym, funkcjonalnym, bezpiecznym zarówno dla mieszkańców jak i odwiedzających.

Rezultatem będzie również zmniejszenie deficytu mieszkaniowego w postaci nowego bloku, planowanego do realizacji przez Rawskie TBS Sp. z o.o. co poprawi jakość przestrzeni publicznej terenów osiedli.

Pozostałe rejony ulic

Na terenach tych ulic będzie można oceniać opłacalność różnych funkcji tj. produkcja, recykling, usługi, magazynowanie, edukacja, biura. Pozwoli to na stworzenie nowych miejsc pracy dla mieszkańców miasta.

Niektóre wymienione tereny na tych ulicach staną się magnesem dla przyciągania inwestorów, kupców, mieszkańców Rawy Mazowieckiej oraz turystów. Wpłynie również na rozwój infrastruktury technicznej, rekreacyjnej, kulturalnej i turystycznej. Istotnymi elementami będzie również ożywienie i upiększenie odremontowanych budynków.

7.2. Oczekiwane wskaźniki

Zgodnie z założeniami krajowymi przyjęto poniższe założenia dla poszczególnych wskaźników.

Pierwsza cyfra to wskaźnik krajowy, druga cyfra (w nawiasie) to proponowany wskaźnik dla Rawy Mazowieckiej.

Faza cyklu interwencji	Wskaźniki	Szacowana docelowa wartość wskaźnika
Produkty	<ol style="list-style-type: none"> 1. Powierzchnia usługowa w zrewitalizowanych rejonach miasta (m²) 2. Liczba projektów z zakresu lokalnej kultury w tym ochrony dziedzictwa kulturowego (sztuki) 3. Liczba projektów z zakresu lokalnej infrastruktury turystycznej (sztuki) 4. Powierzchnia wyremontowanej, przebudowanej infrastruktury publicznej na terenie rewitalizowanym (ha) 	<p>+50.000 (min 1000)</p> <p>+40.000 (min 4)</p> <p>+40.000 (min 3)</p> <p>+200 (min 7)</p>
Rezultaty	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba przestępstw w miastach (%) 2. Liczba przedsiębiorstw zlokalizowanych na tym terenie objętym wsparciem (szt.) 3. Powierzchnia usługowa faktycznie wykorzystywana (m²) 4. Liczba miejsc pracy stworzonych na terenie rewitalizowanym (sztuki) 	<p>3</p> <p>będzie oszacowana</p> <p>800</p> <p>będzie oszacowana</p>
Oddziaływania	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba mieszkańców na terenach poddanych rewitalizacji (osoby) 2. Wskaźnik bezrobocia wśród mieszkańców na terenach zrewitalizowanych (%) 3. Migracja z terenów poddanych rewitalizacji (saldo) 4. Liczba absolwentów szkół średnich na terenie rewitalizowanym (osoby) 	<p>będzie oszacowana</p> <p>2 - 3 %</p> <p>2 - 3%</p> <p>będzie oszacowana</p>

Źródła informacji

1. Dane z MOPS
2. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Rawa Mazowiecka
3. Dane uzyskane z wydziału gospodarowania terenami Urzędu Miasta
4. Dane uzyskane z wydziału gospodarki komunalnej Urzędu Miasta
5. Dane uzyskane z wydziału promocji rozwoju gospodarczego i inwestycji
6. Dane uzyskane z Urzędu Statystycznego GUS
7. Dane uzyskane ze spisów powszechnych Rawy Mazowieckiej

IV. Plan działań przestrzennych, techniczno- materialnych, gospodarczych i społecznych w latach 2005-2007 w latach następnych na obszarze rewitalizowanym

Działania, zgodnie z ZPORR dzielą się następująco:

- Działania przestrzenne (techniczno – materialne)
- Działania społeczne
- Działania gospodarcze

1. Plany działań przestrzennych, techniczno – materialnymi społecznych dla przyjętych obszarów rewitalizacji

- Dla każdego obszaru przedstawiono w układzie tabelarycznym (str.57-60):
 - Planowane działania
 - Ewentualne etapowanie działań
 - Czas realizacji
 - Oczekiwane rezultaty
 - Instytucje i podmioty uczestniczące we wdrażaniu
 - Nakłady
 - Źródła finansowania
- Obszar I Centrum - został podzielony na 5 kwartałów
- Obszar II - obejmuje jedno osiedle wielorodzinne w jego granicach administracyjnych
- Obszar III - Pozostałe obiekty proponowane do rewitalizacji rozproszone po terenie Miasta
 - Obejmuje 15 obiektów
- Plany działania dotyczą głównie okresu 2005-2007. Uwzględnione są te projekty (inwestycje), które zostały przedstawione do chwili uchwalenia Lokalnego Programu Rewitalizacji.
- Przewiduje się coroczną aktualizację planów na bazie:

- Większej wiedzy na temat danego obszaru, wynikającej z opracowania szczegółowego programu rewitalizacji dla tego rejonu
- Inicjatyw i wniosków podmiotów aktywnych w danym rejonie
- Przyjmuje się następującą kolejność w opracowywaniu szczegółowych programów rewitalizacji:
 - 2005: 1) Rejon ul. Reymonta i przedłużenia Al.Konstytucji 3-go Maja – projekt dot. nowego targowiska,
 - 2) Rejon ul. Tomaszowskiej, Cmentarnej i Słowackiego – projekt osiedla wielorodzinnego Tomaszowska
 - 3) Rejon Pl. Piłsudskiego – projekt (obiekt ratusz – siedziba władz miasta)
 - 2006: ciąg dalszy projektów roku 2005 realizacja II etap
- Motorami inwestycji w różnych obszarach są: miasto Rawa Mazowiecka, spółki miasta: Zakład Energetyki Ciepłej Sp. z o.o. – modernizacja sieci ciepłowniczej, Rawskie TBS Sp. z o.o. remontująca budynki w imieniu wspólnot mieszkaniowych z kredytów inwestycyjnych i środków zgromadzonych na funduszach remontowych, oraz Rawsko-Mazowiecka Spółdzielnia Mieszkaniowa remontująca budynki mieszkalne z kredytów i środków własnych.
- Fundusze strukturalne Unii Europejskiej nie przewidują dotacji dofinansowujących inwestycje w budynkach mieszkalnych.
- Szczególnie ważne z punktu widzenia realizacji założeń Lokalnego Programu Rewitalizacji inwestycje, które dofinansowuje Unia Europejska to:
 - renowacja zabytków w centrum miasta
 - ulepszenie przestrzeni publicznych
- Priorytetem jest ulepszenie strefy publicznej w centrum miasta przez kreowanie strefy pieszej (deptaki, place, szerokie chodniki) w celu:
 - poprawy jakości przestrzeni publicznych centrum miasta
 - kreowanie serca miasta
 - podniesienia atrakcyjności turystycznej centrum miasta
 - polepszenia koniunktury usług i handlu
 - polepszenie przestrzeni publicznej osiedla wielorodzinnego Tomaszowska

- Większej wiedzy na temat danego obszaru, wynikającej z opracowania szczegółowego programu rewitalizacji dla tego rejonu
- Inicjatyw i wniosków podmiotów aktywnych w danym rejonie
- Przyjmuje się następującą kolejność w opracowywaniu szczegółowych programów rewitalizacji:
 - 2005: 1) Rejon ul. Reymonta i przedłużenia Al.Konstytucji 3-go Maja – projekt dot. nowego targowiska,
 - 2) Rejon ul. Tomaszowskiej, Cmentarnej i Słowackiego – projekt osiedla wielorodzinnego Tomaszowska
 - 3) Rejon Pl. Piłsudskiego – projekt (obiekt ratusz – siedziba władz miasta)
 - 2006: ciąg dalszy projektów roku 2005 realizacja II etap
- Motorami inwestycji w różnych obszarach są: miasto Rawa Mazowiecka, spółki miasta: Zakład Energetyki Ciepłej Sp. z o.o. – modernizacja sieci ciepłowniczej, Rawskie TBS Sp. z o.o. remontująca budynki w imieniu wspólnot mieszkaniowych z kredytów inwestycyjnych i środków zgromadzonych na funduszach remontowych, oraz Rawsko-Mazowiecka Spółdzielnia Mieszkaniowa remontująca budynki mieszkalne z kredytów i środków własnych.
- Fundusze strukturalne Unii Europejskiej nie przewidują dotacji dofinansowujących inwestycje w budynkach mieszkalnych.
- Szczególnie ważne z punktu widzenia realizacji założeń Lokalnego Programu Rewitalizacji inwestycje, które dofinansowuje Unia Europejska to:
 - renowacja zabytków w centrum miasta
 - ulepszenie przestrzeni publicznych
- Priorytetem jest ulepszenie strefy publicznej w centrum miasta przez kreowanie strefy pieszej (deptaki, place, szerokie chodniki) w celu:
 - poprawy jakości przestrzeni publicznych centrum miasta
 - kreowanie serca miasta
 - podniesienia atrakcyjności turystycznej centrum miasta
 - polepszenia koniunktury usług i handlu
 - polepszenie przestrzeni publicznej osiedla wielorodzinnego Tomaszowska

Analiza możliwości rozwoju układów drogowych preferujących ruch pieszy na obszarze centrum pomiędzy ulicami w kwartałach :

KWARTAŁ I – ulice; Mickiewicza, Kardynała St. Wyszyńskiego, Warszawska, Krakowska łącznie z Pl. J. Piłsudskiego, Pl. Wolności,

KWARTAŁ V – ulica Kardynała Wyszyńskiego, Pl. Wolności, Armii Krajowej i Parkowa

1. Temat i zakres opracowania

1) „koncepcja centrum makro” zawierająca:

- strefę pieszą
- układ komunikacji i sieci parkingów
- docelowe ciągi handlowe wraz z realną oceną popytu powierzchni handlowej

W ramach tej koncepcji można opracować projekty, które mogą być finansowane ze środków Miasta i ze środków unijnych tj:

- budowa parkingów
- powiększenie strefy pieszej
- remont chodników wzdłuż wymienionych ulic

2) koncepcja centrum mikro – jako model zagospodarowania typowych ulic centrum zawartych w kwartałach I, II gdzie:

- nie parkuje się na chodniku
- jest zagospodarowana zielenią
- jest miejsce dla rowerzystów

Na bazie tego modelu można w miarę możliwości finansowych opracować konkretne projekty dla wybranych ulic.

2. Działania gospodarcze

2.1 Wspieranie finansowe przedsiębiorców

Tworzenie i optymalny rozwój przedsiębiorstw z sektora małych i średnich przedsiębiorstw jest jednym ze skutecznych narzędzi w walce z narastającymi negatywnymi zjawiskami na rynku pracy. Za szczególnie istotne, a zarazem budzące największe zainteresowanie środowiska gospodarczego, uważa się działania wspierające finansowanie przedsiębiorczości. Jednym z takich działań jest tworzenie funduszy pożyczkowych, funduszy poręczeń kredytowych. Głównymi zadaniami funduszy jest udzielanie przedsiębiorcom pożyczek, poręczeń spłaty kredytów i pożyczek bankowych. Sprawne działanie funduszu pozytywnie wpływa na rozwój przedsiębiorstw. Uwarunkowane jest jednak dostępnością usług i skalą udzielanych poręczeń. Z doświadczeń istniejących obecnie funduszy wynika, że głównym problemem są ograniczenia kapitałowe, skutkujące ograniczaniem rozmiarów akcji pożyczkowej i poręczeniowej.

2.2. Fundusz poręczeń kredytowych

Fundusz poręczeń kredytowych Sp. z o.o. w Piotrkowie Trybunalskim powstał z inicjatywy Samorządów Terytorialnych i Gospodarczych. Udziałowcami funduszu są: Miasto Piotrków Trybunalski 320 udziałów, Skierniewice 150 udziałów, Tomaszów Mazowiecki 150 udziałów, Rawa Mazowiecka 50 udziałów, Regionalna Izba Gospodarcza Piotrkowa Trybunalskiego 50 udziałów, Regionalna Izba Gospodarcza Skierniewic 50, Fundusz Rozwoju Gminy Żelów 10 udziałów.

Fundusz powstał na podstawie umowy spółki w formie aktu notarialnego IX 2004 roku. Zarejestrowany został w IV 2005 roku w Krajowym Rejestrze Sądowym. Kapitał założycielski funduszu wynosi 760.000 złotych.

Celem powołania do życia funduszu jest wspieranie małej i średniej przedsiębiorczości poprzez udzielenie poręczeń kredytowych zarówno małym jak i średnim przedsiębiorcom. Zgodnie ze statutem działalności funduszu poręczeniami kredytowymi objęte są mikro i małe przedsiębiorstwa z terenów gmin Piotrkowskiego, Skierniewickiego, Rawskiego, Tomaszowskiego, Żelów będących udziałowcami.

Maksymalny poziom poręczenia wynosi 80% nie więcej jednak niż 80.000 wnioskowanego kredytu lub pożyczki a maksymalny okres na jaki fundusz udziela kredytu wynosi do 5 lat. Realizacja zadań funduszu odbywać się będzie przy współpracy z bankami.

Jako zabezpieczenie przyjmowany będzie od klienta weksel in blanco, wraz z deklaracją wekslową. Na dzień 30 maja 2005 Fundusz rozpoczął działalność operacyjną wydając stosowne wnioski zainteresowanym klientom. Aktualnie fundusz wypracowuje stosowne umowy z bankami, które będą udzielać potencjalnym klientom funduszu kredytów, pożyczek. Dla przedsiębiorców z terenów Miasta Rawa Mazowiecka umowy będą podpisane z dwoma bankami: PKO BP S.A. oraz BPH.

2.3. Działania władz miasta dla dynamicznego rozwoju gospodarczego

Władze miasta starają się aktywizować strefę gospodarczą tworząc dogodne warunki dla potencjalnych inwestorów. System prerogatyw dla przedsiębiorców chcących tu zainwestować sprzyja rozwojowi sektora Małych i Średnich Przedsiębiorstw.

Wygospodarowane strefy przemysłowe zostały wyposażone w niezbędną infrastrukturę techniczną. Miasto otwarte jest na oferty współpracy ze strony firm polskich i zagranicznych. Utworzona została Łódzka Specjalna Strefa Ekonomiczna, przedsiębiorcy uprawnieni są do korzystania z pomocy publicznej tj:

- Na wspieranie nowych inwestycji otrzymują zwolnienie z podatku dochodowego do 50 % poniesionych wydatków inwestycyjnych
- Na tworzenie nowych miejsc pracy otrzymują zwolnienie z podatku dochodowego do wysokości 50 % dwuletnich kosztów pracy nowozatrudnionych pracowników.

W przypadku małych i średnich przedsiębiorstw wskaźnik maksymalnej pomocy z obcych tytułów podwyższa się do 65 %.

Warunkiem otrzymania powyższych przywilejów jest zainwestowanie określonej kwoty minimalnej oraz w przypadku korzystania z pomocy na tworzenie nowych miejsc pracy – utrzymanie nowoutworzonych miejsc pracy przez okres przynajmniej 5 lat.

Ponadto inwestor w ŁSE może liczyć na:

- Możliwość zwolnienia z podatku od nieruchomości przez lokalne władze samorządowe
- Dofinansowanie z Urzędu Pracy na szkolenie pracowników oraz dofinansowanie wynagrodzeń dla absolwentów

- skrócenie czasu oczekiwania na zakupie nieruchomości przez cudzoziemców.

Powyższe zasady udzielania pomocy publicznej są zgodne z zasadami obowiązującymi w Unii Europejskiej.

2.4. Punkt konsultacyjny dla tworzących się firm tzw. okienko przedsiębiorczości

Osoby pragnące rozpocząć działalność gospodarczą na własny rachunek mogą uzyskać pomoc doradczą w Wydziale Gospodarki Komunalnej Urzędu Miasta.

Ponadto na terenie miasta Rawa Mazowiecka dla wspierania przedsiębiorczości powstało od 2000 roku Stowarzyszenie Przedsiębiorczości i Edukacji „Europa” posiadające osobowość prawną, działające na terenie miasta Rawa Mazowiecka, powiatu rawskiego i sąsiednich powiatów z siedzibą w Liceum Ogólnokształcącym imienia Marii Curie – Skłodowskiej przy ulicy Kościuszki 20. Stowarzyszenie współpracuje od początku istnienia z władzami samorządowymi, Powiatowym Urzędem Pracy w Rawie Mazowieckiej i Brzezinach, z Towarzystwem Inicjatyw Gospodarczych w Warszawie. Stowarzyszenie to jest organizacją o charakterze działalności gospodarczej i finansującą się z wypracowanych przez siebie środków. Podstawową działalnością statutową stowarzyszenia jest szeroko pojęte działanie zmierzające do stworzenia warunków mieszkańcom Miasta i Powiatu Rawskiego do podejmowania działań o charakterze przedsiębiorczości, a w szczególności własnej działalności gospodarczej.

Działania te obejmują:

- szkolenia
- seminaria
- konferencje
- pośrednictwo w znalezieniu partnerów gospodarczych
- promocję
- informację prawną i gospodarczą o krajach unijnych
- doradztwo w biznesie

Wszystkie te działania są bezpłatne.

2.5. Ulgi i zwolnienia

W latach 2002 – 2004 roku Miasto prowadziło stabilną politykę podatkową i czynszową, polegającą na utrzymaniu stałych stawek podatków lokalnych i opłat. Stawka bazowa za najem komunalnych lokali użytkowych pozostała na poziomie z 2000 roku i jest waloryzowana o wskaźnik indeksacji.

Wysokość podatku od budynków lub ich części związana z prowadzeniem działalności gospodarczej innej niż rolnicza i leśna była nie zmieniana w latach 2000 – 2004.

Miasto udziela przedsiębiorcom pomocy publicznej, która wiąże się z:

- przysporzeniem im korzyści finansowych ze środków publicznych. Takimi działaniami jest udzielenie przez Miasto pomocy przedsiębiorcom w formie: odroczenia, rozłożenia na raty podatku lub zaległości podatkowej oraz umorzenia odsetek od zaległości podatkowych. Działania takie dotyczą większości świadczeń dla budżetu miasta, a zwłaszcza opłat lokalnych, opłat za użytkowanie wieczyste i czynszów.

Inną formą pomocy publicznej były zwolnienia na okres trzech lat z podatku od nieruchomości przedsiębiorców dokonujących nowych inwestycji i tworzących powiązane z nową inwestycją miejsca pracy. W trakcie uzgadniania z Urzędem Ochrony Konkurencji i Konsumenta pozostaje projekt uchwały Rady Miasta w sprawie zwolnień z podatku od nieruchomości dla podmiotów tworzących nowe miejsca pracy (2005-2006).

V. PLAN FINANSOWY REALIZACJI REWITALIZACJI NA LATA 2005-2007 I NA LATA NASTĘPNE

Największe inwestycje w programie rewitalizacji realizuje miasto, spółki miasta ze środków własnych, budżetu oraz z kredytów – m.in. z Krajowego Funduszu Mieszkaniowego. Mniejsze inwestycje mogą być finansowane z środków unijnych, szczególnie z programu ZPORR. Obecnie ZPORR dotyczy okresu 2004-2006.

Inwestycje miasta w programie rewitalizacji 2005-2007, przewidziane do współfinansowania z środków unijnych (75-85% dotacja):

Poniższa tabela pokazuje kwoty, które Miasto rezerwuje w budżecie jako wkład własny dla planowanych projektów rewitalizacji.

Tabela uwzględnia również dalsze lata tj., czas realizacji niektórych inwestycji.

Rok 2005:

W budżecie 2005 roku zabezpieczono kwotę 13 000 złotych, na opracowanie „Lokalnego Programu Rewitalizacji Obszarów Miejskich”, potrzebnego do przygotowania wniosku o dofinansowanie projektu rewitalizacji na osiedle wielorodzinne Tomaszowska. Pozostałe niezbędne kwoty na realizację zadań określonych poniżej zostały zabezpieczone w budżecie miasta Rawa Mazowiecka na rok 2005.

Rok 2006, 2007:

Kwoty dla 2006 i 2007 roku są wprowadzone do Wieloletniego Planu Inwestycyjnego co obrazuje poniższa tabela.

L.p.	Inwestycja	Wartość inwestycji w tys.zł	Poniesione nakłady do 2004r.	Budżet 2005	Budżet 2006	Budżet 2007	Dalsze lata
1.	Budowa ścieżki rowerowej	350.000	-	150.000	-	-	-
2.	Termomodernizacja Przedszkole Nr 1	518.458	138.458	380.000	-	-	-

3.	Termomodernizacja Przedszkola Nr 5	500.000	-	-	500.000	-	-
4.	Renowacja rowu opaskowego wokół zbiornika „DOLNA” i remont elektrowni wodnej	596.319	86.319	290.000	220.000	-	-
5.	Termomodernizacja budynków z wielkiej płyty osiedla wielorodzinnego Rawskiego TBS Sp. z o.o. w tym:	-	-	-	-	-	-
	Tomaszowska 10C	269.558	-	269.558	-	-	-
	Słowackiego 29	260.000	-	260.000	-	-	-
	Niepodległości 2	172.700	-	172.700	-	-	-
	Niepodległości 4	168.200	168.200	-	-	-	-
	Niepodległości 5	152.920	-	152.920	-	-	-
	Niepodległości 6	150.000	-	150.000	-	-	-
	Kosciuszki 21	93.000	-	5.000	93.000	-	-
	Niepodległości 1	92.500	-	5.000	92.500	-	-
	Solidarności 1	160.000	-	5.000	160.000	-	-
6.	Termomodernizacja budynków z wielkiej płyty osiedli wielorodzinnych Spółdzielni Mieszkaniowych	Brak danych	-	-	-	-	-
7.	Modernizacja sieci ciepłowniczej ZEC Sp. z o.o.	Brak danych	-	-	-	-	-
8.	Budowa budynku wielorodzinnego na osiedlu Solidarności. Budynek Rawskiego TBS Sp. z o.o.	2.561.314	67.000	10.000	1.280.657	1.280.657	-

PLANOWANE DO WYKONANIA ZADANIA W PODOKRESIE 2008 – 20014

Inwestor Miasto Rawa Mazowiecka, Rawskie TBS Sp. z o.o., Rawsko-Mazowiecka Spółdzielnia Mieszkaniowa i inne.

1. Rewitalizacja I kwartału „CENTRUM” zabudowy mieszkaniowej ograniczonego ulicami : Mickiewicza, Pl. Wolności, Kardynała St. Wyszyńskiego, Warszawska, Krakowska łącznie z Placem Piłsudskiego.
2. Rewitalizacja II kwartału „CENTRUM” zabudowy mieszkaniowej ograniczonego ulicami: Krakowska pl. Piłsudskiego, Warszawska, Miła.
3. Rewitalizacja III kwartału „CENTRUM” zabudowy mieszkaniowej ograniczonego ulicami: Pl. Piłsudskiego, Warszawska, Zatylna, Łowicka.
4. Rewitalizacja IV kwartału „CENTRUM” zabudowy mieszkaniowej ograniczonego ulicami: K.St. Wyszyńskiego, Pl. Wolności, Armii Krajowej, Parkowa.
5. Przebudowa infrastruktury technicznej, nawierzchni dróg chodników, sieci energetycznej w obszarze I CENTRUM w kwartale I – V.
6. Wdrożenie koncepcji „makro i mikro” CENTRUM w wybranych kwartałach.
7. Modernizacja przestrzeni publicznej osiedli wielorodzinnych.
8. Renowacja zabytkowych obiektów OBSZARU III.
9. Modernizacja obiektów sportowo-rekreacyjnych – stadion RKS „Mazovia”.
10. Budowa pływalni miejskiej.

VI. SYSTEM WDRAŻANIA – WYBÓR PRAWNEJ FORMY ZARZĄDZAJĄCEGO PROGRAMEM

- Osobą odpowiedzialną za postęp prac oraz realizację celów założonych w Lokalnym Programie Rewitalizacji, jest w imieniu Burmistrza Pełnomocnik Burmistrza ds. Rewitalizacji wraz z Zespołem ds. Rewitalizacji (Zarządzenie z dnia 15.06.2005r.)
- Powołuje się komisję ds. opiniowania programu w składzie : Sekretarz Miasta, Skarbnik Miasta i Naczelnik Wydziału Gospodarki Terenami.
- Ostatecznie realizację konkretnych projektów, dofinansowywanych ze środków unijnych, sprawdzi i rozliczy Urząd Marszałkowski w Łodzi. Za realizację poszczególnych projektów odpowiedzialne są podmioty, które otrzymały dotację.
- W Gminie Miasto Rawa Mazowiecka odpowiedzialność za realizację poszczególnych projektów jest podzielona pomiędzy następujące podmioty:
 - częściowo poszczególne wydziały Urzędu Miejskiego, np. deptaki, ulice, częściowo spółki gminne – na bazie majątku/ nieruchomości otrzymanej od miasta Rawa Mazowiecka. Spółki te są spółkami celowymi, co oznacza, że mają one ściśle określone zadania.

VII. SPOSOBY MONITOROWANIA, OCENY I KOMUNIKACJI SPOŁECZNEJ

1. Monitoring i ocena Lokalnego Programu Rewitalizacji

Program Rewitalizacji obszarów miejskich, miasta Rawa Mazowiecka określa plany działania dla obszarów objętych rewitalizacją. Zawiera również listę projektów- inwestycji dla danego obszaru.

Corocznie Pełnomocnik Burmistrza ds. Rewitalizacji, wraz z Zespołem ds. Rewitalizacji oraz Komisją ds. opiniowania programu i przedstawi sprawozdanie z realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji, według następujących punktów:

- a. postęp prac w stosunku do założeń (plany działania),
- b. przegląd nowych wniosków, projektów oraz inne sygnały społeczne,
- c. aktualizacja planów działania na podstawie ppkt.: „a” i „b”,
- d. ewentualne korekty granic obszarów rewitalizacji.

Ocena pracy oraz sprawozdania z minionego roku będzie należała do Rady Miasta Rawa Mazowiecka.

2. Monitoring projektów

Każdy z projektów (miasta lub innego podmiotu) ma swoje wskaźniki, które muszą być uwzględnione przy realizacji projektu. Są to np.: (produkcja), miejsca pracy (efekt), wartość (PLN, EUR). Projekt musi również posiadać swój własny plan monitoringu, według którego będzie realizowany z uwzględnieniem konkretnych wskaźników.

Ocena realizacji projektu należy w tym przypadku do kompetencji Urzędu Marszałkowskiego, który rozliczy poszczególne podmioty z jego realizacji.

3. Komunikacja Społeczna

- Komunikacja społeczna dot. Programu Rewitalizacji odbywa się głównie przez lokalne media
- Konsultacje oraz informacje na temat rewitalizacji można było uzyskać podczas:
 - Konferencji prasowej zorganizowanej w dniu 11 czerwca o godzinie 10⁰⁰ w sali konferencyjnej Urzędu Miasta

Program Rewitalizacji Rawy Mazowieckiej, stan przygotowania czerwiec 2005 r.

1. Terminy

1.1.

Uchwała Rady Miasta z dnia 14.06.2005 określiła wstępne granice obszarów rewitalizacji. Decyzja ta była ważna dla podmiotów, które są w trakcie przygotowywania wniosków o dofinansowanie ze środków UE na rewitalizację.

1.2.

Termin składania wniosków w Urzędzie Marszałkowskim o dofinansowanie ze środków UE przeznaczonych na rewitalizację uzależniony będzie od jego ustalenia przez Urząd Marszałkowski.

1.3.

Przesunięcie terminu składania wniosków spowodowało, że program rewitalizacji ma trafić do Rady Miasta najpóźniej do dnia 23 czerwca 2005r.

1.4.

Projekt tekstu programu rewitalizacji zostanie przedyskutowany z Komisją ds. opiniowania Programu.

1.5.

Uchwalony Program Rewitalizacji będzie podstawą do autopoprawek do projektu Budżetu Miasta na 2005 rok.

2. Program rewitalizacji

2.1.

Program określa obszary przedstawione w Uchwale Rady Miasta z dnia 14 czerwca 2005 r. wraz z naniesionymi korektami.

Program przedstawia plany działania dla każdego obszaru (w centrum: dla kwartałów), które Zespół ds. Rewitalizacji otrzyma do weryfikacji.

2.2.

Plan działania dla każdego obszaru uwzględnia projekty (inwestycje), które Miasto, spółki miasta i inne podmioty mają zamiar realizować w danym rejonie w najbliższym okresie (2005-2007 r.) i w późniejszych latach.

2.3.

Plany działania pokazują kolejność opracowań szczegółowych programów rewitalizacji.

3. Finanse w aspekcie budynków mieszkalnych

3.1.

UE nie dofinansowuje prac związanych z budownictwem mieszkaniowym - za wyjątkiem budynków wpisanych do Rejestru Zabytków.

4. „Gorące” tematy

4.1.

Część programu rewitalizacji dotyczy powiększenia strefy pieszej w centrum Miasta. Najwyższy czas, aby „forsować” decyzję w sprawie dalszych deptaków. Będzie kilka wariantów.

5. Następny nabór wniosków

Brak Lokalnego Programu Rewitalizacji spowodował niemożność składania wniosków o dofinansowanie ze środków Unii Europejskiej we wcześniej ustalonym przez Urząd Marszałkowski terminie.

Inne projekty Gminy, które mają szansę być gotowe w ostatnim terminie to rewitalizacja osiedla Tomaszowska.

6. Spotkania

- Spotkanie Komisji ds. opiniowania programu.
23 czerwca 2005 r.,
Tematy: plany działania na terenach wyznaczonych obszarów.
- Spotkanie Zespołu ds. Rewitalizacji
22 czerwca 2005 r.,
Tematy: ostateczny tekst Programu Rewitalizacji

LISTA PROJEKTÓW REWITALIZACJI – na ostatni nabór ZPORR

na podstawie Uchwały Rady Miasta z dnia 28.06.2005r. w sprawie przyjęcia Lokalnego Programu Rewitalizacji.

Lokalny Program Rewitalizacji określa:

- obszary rewitalizacji
- listę projektów (inwestycje)

Lp	Wnioskodawca	Inwestycja	Wartość inwestycji	Wkład własny	Budżet 2005
1.	Rawskie TBS Sp. z o.o.	Rewitalizacja przestrzeni publicznej osiedla wielorodzinnego Tomaszowska	1 300 000	Kredyt, pożyczka	-
	Gmina	Udział w projekcie	13 000 + aport do Spółki działka o wartości 540.000	-	13 000 + wartość aportu
2.	Rawsko-Mazowiecka Spółdzielnia Mieszkaniowa	Udział w projekcie rewitalizacji osiedla Tomaszowska	Udział procentowy	-	-

Oczekiwane rezultaty wyżej wymienionych projektów:

- Poprawa infrastruktury edukacyjnej – społecznej
- Poprawa jakości przestrzeni publicznej

Spis treści Programu Rewitalizacji oraz zadania do wykonania/ przez kogo

PROGRAM REWITALIZACJI OBSZARÓW MIEJSKICH W RAWIE MAZOWIECKIEJ

I. CHARAKTERYSTYKA OBECNEJ SYTUACJI NA TERENIE GMINY

1. Zagospodarowanie przestrzenne

- *Mapy określające obszary rewitalizacji*
- *Lista obiektów wpisanych do rejestru*

1) Warunkowania ochrony środowiska

Wydział Gospodarki Komunalnej

2) Własność gruntów i budynków

Wydział Gospodarki Terenami

3) Infrastruktura techniczna

Wydz. Rozwoju Gospodarczego Promocji i Inwestycji

- *Mapa z informacją dot. kanalizacji sanitarnej*
- *Mapa z informacją dot. sieci miejskiej wodociągowej*
- *Mapa z informacją dot. kanalizacji deszczowej*

4) Identyfikacja problemów

Podsumowanie pkt. 1-4

2. Gospodarka

1) Główni pracodawcy/ struktura i trendy:

Wydz. Gospodarki Komunalnej

- *Tabela z informacją dot. głównych pracodawców*

2) Struktura podstawowych branż gospodarki znajdując się na terenie gminy

Wydz. Gospodarki Komunalnej, Wydział PRGiI

- *Tabelki dot. sektorów gospodarskich (branża, wielkość, zatrudnienie)*

3) Ilość podmiotów gospodarczych i osób zatrudnionych w danych sektorach/ trendy

Wydz. Gospodarki Komunalnej

- *Tabela z informacją dot. liczby podmiotów gospodarczych (2001-2004)*
- *Tabela z informacją dot. liczby pracujących (2001-2004)*

4) Identyfikacji problemów

Podsumowanie pkt. 1-3

3. Sfera społeczna

1) Struktura demograficzna i społeczna/ trendy

Przygotowanie map Rawskie TBS – (dane GUS)

- *Tabelka z informacją dot. ludności Rawa Mazowiecka (ilość osób, ilość gospodarstw domowych)*
- *Tabelka z prognozą rozwoju ludności Rawa Mazowiecka*
- *Tabelka z informacją dot. wykształcenia mieszkańców Rawy Mazowieckiej*

2) Określenie grup społecznych wymagających wsparcia w ramach programu rewitalizacji

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

3) Stan i zróżnicowanie dochodowości gospodarstw domowych

Dane statystyczne GUS – Rawskie TBS S pz o.o.

- *Tabelka z informacją dot. dochodów gospodarstw domowych*

4) Struktura organizacji pozarządowych

Wydział Oświaty Kultury i Zdrowia, Wydział Gospodarki Komunalnej

- *Dot. szczególnie organizacji w granicach obszarów*

5) Identyfikacji problemów

Podsumowanie

4. **Tabela z podstawowymi danymi statystycznymi dotyczącymi ww. sektorów**

5. **Analiza SWOT**

II. NAWIĄZANIE DO STRATEGICZNYCH DOKUMENTÓW DOTYCZĄCYCH ROZWOJU PRZESTRZENNO-SPOŁECZNO-GOSPODARCZEGO TERENU, KTÓRY MA ZOSTAĆ PODDANY REWITALIZACJI

1. Strategia Rozwoju Wojewódzka oraz program operacyjny
2. Strategia Rozwoju Gospodarczego Gminy
3. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego
4. Polityki branżowe w zakresie:

- Mieszkalnictwa
- Infrastruktury i usług komunalnych
- Rozwoju przedsiębiorczości
- Gospodarowania gruntami
- Ochrony dziedzictwa kulturowego
- Polityki komunikacji społecznej
- Polityki transportu
- Polityki społecznej związanej z przeciwdziałaniem patologiom społecznym

5. Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego

Głównym zadaniem jest tu zgromadzenie dokumentów oraz wybór odpowiednich obszarów.

III. ZAŁOŻENIA PROGRAMU REWITALIZACJI

1. Podokresy programowania 2006 i lata następne
2. Zasięg terytorialny rewitalizowanego obszaru i uzasadnienie
3. Podział na projekty i zadania inwestycyjne
4. Kryteria wyboru pilotażu i kolejności realizacji
5. Oczekiwane wskaźniki osiągnięć

Ad 1:

Jako podokresy (punkt 1) proponuję 2005, 2006, 2007-2014. Obecny ZPORR dot. okresu 2004-2006 (okres realizacji projektu według zasady „n+2”).

Ad 2-5:

Patrz „założenia do programu rewitalizacji”.
Do dalszego opracowania po akceptacji Rady Miasta.

IV a. PLAN DZIAŁAŃ PRZESTRZENNYCH (TECHNICZNO MATERIALNYCH) W LATACH 2004-2006 I W LATACH NASTĘPNYCH NA OBSZARZE REWITALIZOWANYM

- 1) Nazwa planowanego działania
- 2) Etapy działania, czas realizacji
- 3) Oczekiwany rezultat
- 4) Instytucje i podmioty uczestniczące we wdrażaniu
- 5) Nakłady do poniesienia

CELE SZCZEGÓŁOWE REWITALIZACJI – wybór priorytetów:

- Działanie dotyczące rozwoju infrastruktury technicznej;
- Działanie dotyczące remontów i renowacji istniejących zasobów mieszkaniowych;
- Działanie dotyczące budowy nowych mieszkań;

- Działanie dotyczące rozwoju infrastruktury społecznej, kulturalnej, turystycznej;
- Zabezpieczenie puli mieszkań rotacyjnych i zamiennych.

W tekście „założenie programu rewitalizacji” proponujemy pięć grup projektów:

1. *„Remonty budynków komunalnych, likwidacji pieców węglowych”*

Proponuję 2 wnioski pilotażowe w ramach programów ochrony środowiska i restrukturyzacji obszarów na początku 2006 roku dla grupy budynków 100% gminnych. W przypadku sukcesu wnioski dla grupy budynków z wspólnotami mieszkaniowymi w późniejszych latach.

Podmioty wnoszące projekty pilotażowe:

- Rawskie TBS Sp. z o.o.

2. *„Porządkowanie starej tkanki urbanistycznej”*

3. *„Estetyzacja centrum miasta”*

*Koncepcja centrum: gdzie strefy ruchu piesze, ciągi handlowe, parkingi:
Wydział Gospodarki terenami i Gospodarki Komunalnej – zleci na zewnątrz*

Analiza popytu powierzchni handlowej w centrum miasta: zlecić na zewnątrz

Model zagospodarowania typowej ulicy miasta: zlecić

4. *„Remonty ciekawych obiektów indywidualnych”*

*Inwentaryzacja kamienic w rejestrze zabytków (remont elewacji): ze współpracą z
Konservatorem Zabytków – Wydział Komunalny*

*Adaptacja budynków na cele kulturalne
Wydział kultury*

Projekty remontu elewacji i dachu budynków niemieszkalnych – zlecić na zewnątrz

IVb. PLAN DZIAŁAŃ GOSPODARCZYCH W LATACH 2005-2007 I W LATACH NASTĘPNYCH NA OSZARZE REWITALIZOWANYM

- 1) Nazwa planowanego działania
- 2) Etapy działania, czas realizacji
- 3) Oczekiwane rezultaty
- 4) Instytucje i podmioty uczestniczące we wdrażaniu
- 5) Nakłady do poniesienia

CELE SZCZEGÓŁOWE REWITALIZACJI – wybór priorytetów:

- Działanie dotyczące wspierania przedsiębiorczość
- Działanie dotyczące rozwoju turystyki bądź innych sektorów gospodarki lokalnej
- Działanie dotyczące uruchamiania finansowych mechanizmów wsparcia (np. fundusz poręczeń)
- Inne działania wynikające z programów pomocowych dotyczące rozwoju MŚP

Wydz. Rozwoju Gospodarczego Promocji i Integracji Europejskiej

- opis istniejącego działania dot. ww. tematów
- propozycja szerszego działania, w obszarach rewitalizacji
- propozycja projektu/ projektów do dofinansowania z środków UE

IVc. PLAN DZIAŁAŃ SPOŁCZNYCH W LATACH 2005-2006 I W LATACH NASTĘPNYCH NA OBSZARZE REWITALIZOWANYM

- 1) Nazwa planowanego działania
- 2) Etapy działania, czas realizacji
- 3) Oczekiwane rezultaty
- 4) Instytucje i podmioty uczestniczące we wdrażaniu
- 5) Nakłady do poniesienia

CELE SZCZEGÓŁOWE REWITALIZACJI – wybór priorytetów:

- Działanie dotyczące rozwoju zasobów ludzkich
- Działanie dotyczące przeciwdziałaniu wykluczenia społecznego
- Działanie dotyczące walki z patologiami społecznymi
- Działanie dotyczące tworzenia równych szans
- Działanie dotyczące zapobieganiu zjawiska bezrobocia
- Działanie dotyczące zjawiska bezdomności
- Działanie na rzecz aktywizacji środowisk dziecięcych i młodzieżowych
- Działanie dotyczące przekwaterowania mieszkańców rewitalizowanych terenów
- Działanie dotyczące uruchamiania systemu grantów dla organizacji pozarządowych

Wydział Zdrowia

- opis istniejącego działania
- propozycja szerszego działania w obszarach rewitalizacji
- propozycja projektu/ projektów do dofinansowania z środków UE

Wydz. Gospodarki Komunalnej, Rawskie TBS Sp. z o.o., Rawsko Mazowiecka Spółdzielnia Mieszkaniowa

- opis istniejącego działania dot. przekwaterowania mieszkańców
- propozycja szerszego działania w obszarach rewitalizacji
- propozycja projektu/ projektów do dofinansowania z środków UE

Wydz. Rozwoju Gospodarczego

- propozycja aktywizacji organizacji pozarządowych w obszarach rewitalizacji
- propozycja projektu/ projektów do dofinansowania z środków UE

V. PLAN FINANSOWY REALIZACJI REWITALIZACJI NA LATA 2005-2006 I NA LATA NASTĘPNE

Źródła finansowania programu obszarów miejskich, po-przemysłowych i po-wojskowych w latach 2005-2006

1. Budżet Gminy
2. Budżet państwa
3. Inne

VI. SYSTEM WDRAŻANIA – WYBÓR PRAWNEJ FORMY ZARZĄDZAJĄCEGO PROGRAMEM

VII. SPOSOBY MONITORWANIA, OCENY I KOMUNIKACJI SPOŁECZNEJ

1. System monitorowania programu rewitalizacji
2. Sposoby oceny programu rewitalizacji
3. Sposoby inicjowania współpracy pomiędzy sektorem publicznym, prywatnym i organizacjami pozarządowymi

REWITALIZACJA - PLAN DZIAŁANIA GMINY MIASTA RAWA MAZOWIECKA W 2005 ROKU

Na podstawie Lokalnego Programu Rewitalizacji Terenów Miejskich w Rawie Mazowieckiej
– uwzględnia się działania przez inne podmioty np. spółki gminne

1. Badania, analizy, ekspertyzy

- Symulacja ruchu w centrum po oddaniu obwodnicy
- Analiza popytu powierzchni handlowej w Centrum, ustalenie ciągów handlowych
- Analiza potrzeb, lokalizacji, wielkości parkingów w Centrum
- Badania socjologiczne wśród mieszkańców

2. Koncepcje przestrzenne

Sporządzenie niniejszego planu zagospodarowania przestrzennego centrum miasta z uwzględnieniem niniejszego planu rewitalizacji.

3. Opracowanie dokumentacji technicznej – przestrzeń publiczna

- ul. Skierniewicka, Pl. Piłsudskiego
- Zagospodarowanie terenu przed Szkołą Podstawową nr 1, Gimnazjum nr 1.

PRZEWODNICZĄCY
RADY MIASTA RAWA MAZOWIECKA

Wojciech Skoczek